

Vlaams
Parlement

vergadering **C189**
zittingsjaar 2016-2017

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs

van 23 maart 2017

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Joris Poschet aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het Koninklijk Conservatorium Brussel – 1189 (2016-2017)	3
VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het stijgend aantal jongeren dat via de examencommissie een diploma tracht te behalen – 1201 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Vera Celis aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de toenemende populariteit van de examencommissie bij jongeren – 1203 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de examencommissie als alternatieve weg naar een diploma – 1227 (2016-2017)	6
VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de nood aan een wetgevend kader rond pesten – 1274 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over pestproblematiek bij jongeren met een migratieachtergrond – 1317 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Vera Celis aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de strijd tegen cyberpesten – 1338 (2016-2017)	12
VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over bevoegdheidsbewijzen in het onderwijs – 1337 (2016-2017)	18
VRAAG OM UITLEG van Ann Brusseel aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de niet-bindende oriënteringsproef Columbus – 1343 (2016-2017)	25
VRAAG OM UITLEG van Vera Celis aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de evaluatie van het Gamefonds en de conclusies en aanbevelingen voor het domein Onderwijs – 1348 (2016-2017)	31

VRAAG OM UITLEG van Joris Poschet aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het Koninklijk Conservatorium Brussel – 1189 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer Poschet heeft het woord.

Joris Poschet (CD&V): Voorzitter, een aantal volksvertegenwoordigers en ikzelf volgen het dossier van het Koninklijk Conservatorium Brussel al een tijdje op. Het is een van die Brusselse soapdossiers die regelmatig terugkomen, zowel in de plenaire vergadering als in deze en andere commissies.

Ik moet niet nogmaals herhalen hoe pijnlijk het is een van onze monumenten te zien verloederen en verkommeren vanwege een gebrek aan overeenkomst tussen de gemeenschappen en de federale overheid. Uit het antwoord op mijn laatste actuele vraag over het conservatorium is gebleken dat het geschil over de perimeter van de te renoveren gebouwen het nieuwste struikelblok vormt. De onenigheid spitst zich toe op twee woningen in de perimeter van de nv. Die woningen aan de Kleine Zavel behoren niet tot de officiële site, maar worden door de Franse Gemeenschap gebruikt.

Tijdens mijn laatste actuele vraag hierover heb ik een oproep gelanceerd om pragmatisch te zijn. Aangezien de tijd dringt, moeten we de stellingenoorlog verlaten om niet tot een lose-losesituatie te komen.

Op 10 februari 2017 heeft de federale ministerraad beslist een nieuwe stap te zetten met betrekking tot de renovatie van het conservatorium. De federale ministerraad heeft beslist een oproep te lanceren voor een studie en de opvolging van de renovatiewerken. Hiervoor is een budget van 5.705.000 euro uitgetrokken. Het bouwheerschap wordt aan de nv Koninklijk Conservatorium Brussel toevertrouwd. Hiervoor zal een protocol met de nv worden afgesloten.

Ik citeer: “De twee gemeenschappen, partners van de federale staat in de nv, zullen bij de studies betrokken worden via een begeleidingscomité. Een adviesaanvraag aan de gemeenschappen en het conservatorium voor de oproep tot kandidaatstelling en voor het bijzonder bestek is ook voorzien in het ontwerp van protocolovereenkomst met de regie.”

Minister, ik zou u willen vragen om een stand van zaken. We weten dat er een aantal overlegmomenten zijn geweest. Er zijn elektronische interkabinettenwerkgroepen geweest. Welke beslissing is uiteindelijk over de perimeter genomen? Wat is de stand van zaken met betrekking tot dit dossier?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Voorzitter, volgens mij is sinds december 2016 wel wat vooruitgang geboekt. De Federale Regering, de Vlaamse Regering en de Regering van de Franse Gemeenschap hebben ingestemd met de statuten van de op te richten gemeenschappelijke vennootschap en met de aandeelhoudersovereenkomst. De Federale Regering heeft een koninklijk besluit goedgekeurd betreffende de overdracht van de site aan de vennootschap in oprichting.

Er is een hele discussie geweest over de vraag of twee huizen met uitzicht op de Kleine Zavel al dan niet in de perimeter zouden zitten. Die twee woningen zijn uit de perimeter gesloten. Dat euvel is van de baan.

Aansluitend bij die regeringsbeslissingen hebben de afgevaardigden van de drie entiteiten op 3 februari 2017 vergaderd over de praktische aangelegenheden. Die

vergadering werd gehouden met het oog op de daadwerkelijke oprichting van de vennootschap. Langs Vlaamse zijde zijn de vier bestuurders van de vennootschap al bekend. Een van hen is ook bestuurder van de Erasmushogeschool. Hij zal vanuit die hoedanigheid zorg dragen voor een goede doorstroming tussen de vennootschap en de toekomstige gebruikers van het conservatorium. De overige bestuurders zijn complementair en beschikken over expertise inzake vastgoed-beheer, financieel beheer en juridische aangelegenheden.

Parallel hiermee heeft de federale ministerraad, op voorstel van minister Reynders, die bevoegd is voor Beliris, op 10 februari 2017 de toestemming verleend om een overheidsopdracht te lanceren voor de noodzakelijke voorafgaande studie voor de restauratie van het conservatorium. De procedure voor de overheidsopdracht wordt volgens de onderhandelingsprocedure met bekendmaking gestart. De opdracht bestaat uit een vast gedeelte, het opstellen van een gedetailleerd richtplan, en een voorwaardelijk gedeelte, de volledige ontwerpbeurt voor de restauratie van het Koninklijk Conservatorium Brussel. De samenwerkingsmodaliteiten zullen formeel worden vastgesteld in een protocolakkoord tussen Beliris en de Regie der Gebouwen. Het eindresultaat van de studie moet een publiceerbaar bestek voor de eigenlijke restauratie zijn.

Het bestek van de studie is voorafgaand aan de gemeenschappen bezorgd. We hebben dit met beide conservatoria besproken en zij hebben hun instemming betuigd. Ook dat euvel is opgelost. De studie wordt begeleid door een werkgroep waarvan beide conservatoria deel zullen uitmaken.

Ik durf te hopen dat we de werken en de studieopdracht zo snel mogelijk effectief kunnen aanvatten, waarna een bestek kan volgen. Daarna kunnen de zo broodnodig renovatiewerken van het conservatorium eindelijk van start gaan. Ik vat het even samen. Het gaat vooruit. Normaliter zouden alle euvels nu van de baan moeten zijn en zouden we dit in een tgv-tempo moeten kunnen aanvatten.

De voorzitter: De heer Poschet heeft het woord.

Joris Poschet (CD&V): Minister, bedankt voor uw positieve antwoord en ook voor het betrekken van het Vlaams Conservatorium bij de raad van bestuur. Het is positief dat de conservatoria van de twee grote gemeenschappen van ons land hierbij worden betrokken. Ze zijn toch de gebruikers.

Minister, er was oorspronkelijk sprake van een tripartiete overeenkomst met elk een inbreng van 20 miljoen euro. Heeft men een idee of dat nog voldoende zal zijn of zouden de schattingen kunnen oplopen en zal het uiteindelijk meer zijn? Ik zie dat de studie voor het bestek nog maar net is gelanceerd. Wellicht kunt u nog geen antwoord geven.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Minister, ik dank u voor het rapporteren van de vooruitgang in het dossier. We wachten er inderdaad al een tijdje op.

Ik zou graag van u horen of u een zicht hebt op de deadlines en het tijdsplan van wat nu is afgesproken. De studie is besteld, of de opdracht is uitgeschreven. Hebt u een idee wanneer die opdracht zou kunnen worden toegekend en wanneer we dus het einde van die studie kunnen verwachten?

Ik ben zeer tevreden dat beide conservatoria er goed bij worden betrokken. Ik denk dat dit zeer belangrijk is, want het is niet zomaar een gebouw, maar het moet een zekere eigenheid hebben om er muziek te kunnen maken op een ordelijke manier.

Ik zou ook willen horen of er een datum is vastgelegd voor de afspraken van het protocolakkoord tussen Beliris en de andere partners? En heeft men er een zicht op of men wel zal toekomen met 60 miljoen euro?

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

Kris Van Dijck (N-VA): Minister, ik denk dat we allemaal het belang van dit gebouw, niet alleen als opleidingscentrum maar ook als gebouw op zich, ten volle onderschrijven. U mag het me niet kwalijk nemen, maar toen ik dit dossier – een beetje zijdelings – volgde, moest ik altijd terugdenken aan dossiers zoals de Plantentuin van Meise en andere, waar ofwel de federale overheid ofwel de verschillende gemeenschappen stappen vooruit moesten zetten in een goed beheer van gebouwen en infrastructuur. Dat liep altijd moeilijk.

Collega Poschet, vorige week stond de vraag ook geagendeerd en was ik ook in kennis van het feit dat de Federale Regering de dag nadien hierover een beslissing zou nemen. Ik denk dat we mogen onderstrepen dat de federale overheid op deze manier, samen met de gemeenschappen, haar verantwoordelijkheid neemt.

Gelet op wat er nu beslist is en op de rails staat, zijn wij er vast van overtuigd dat dit tot een goed einde kan worden gebracht.

Minister Hilde Crevits: Collega Brusseel, op uw punctuele vragen zal ik het antwoord nog schuldig moeten blijven. Een aantal zaken kunnen we niet weten, zoals hoeveel de exacte kostprijs van de werken zal zijn. Er is zelfs nog geen aanbesteding. Het bestek voor de studieopdracht is uitgeschreven. Ik hoop er in de komende periode meer duidelijkheid over te krijgen.

Collega Brusseel, wat mij betreft, is de kostprijs van de werken uiteraard belangrijk en moeten we die zorgzaam onderzoeken. Dit gebouw moet in zijn glorie worden hersteld. Ik vind het een grote schande hoe het erbij ligt. U vindt dat ook, want u hebt al vaak vragen gesteld. Wij moeten dus gewoon vooruit, en liever gisteren dan morgen.

Onze mensen houden dit heel nauwgezet bij. Wij hebben ook meegeholpen om de impasse een beetje te doorbreken. U weet wel: de laatste keer heeft iemand van jullie een vraag gesteld over die twee gebouwen die wel of niet in die perimeter zaten. Voor mij is het van belang om te weten dat nu dat euvel voorbij is en er een consensus is. En wanneer er een consensus is over de aanpak en over hoe de violen gestemd zullen worden, dan kunnen we vooruit.

Collega Brusseel, ik zal nagaan of ik op een paar vragen een schriftelijk antwoord kan geven, maar zeker de budgetvragen kan ik nu nog niet beantwoorden.

Ik heb u een timing gegeven. Het is de bedoeling dat die wordt aangehouden, maar ze is natuurlijk al wat opgeschoven tegenover vorige keer. Ik twijfel er niet aan dat u mij een vervolgvraag zult stellen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het stijgend aantal jongeren dat via de examencommissie een diploma tracht te behalen

– 1201 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Vera Celis aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de toenemende populariteit van de examencommissie bij jongeren

– 1203 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de examencommissie als alternatieve weg naar een diploma

– 1227 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp·a): Minister, in februari bereikten ons de cijfers van het aantal jongeren dat via de examencommissie alsnog tracht een diploma te halen. In 2016 waren dat er 5371, een stijging van maar liefst 68 procent in vergelijking met 2013. De slaagcijfers stijgen echter slechts met 6 procent.

U zei het positief te vinden dat steeds meer jongeren de weg vinden naar de examencommissie. Onderzoek toont echter aan dat het vooral gaat om jongeren die het reguliere schoolsysteem verlaten, met persoonlijke problemen worstelen, herhaalde zittenblijvers of jongeren die een C-attest hebben gekregen. Wij vrezen dat de sterke stijging van de instroom moet worden begrepen als een zoveelste alarmbel die structurele problemen die in ons onderwijssysteem zitten, signaleert, waardoor jongeren dreigen af te haken.

Minister, hoe interpreteert u deze cijfers? Ziet u de examencommissie als een alternatief pad naar diplomering of blijft dit in uw ogen toch vooral de uitzondering? Welke acties zult u ondernemen in het licht van deze cijfers, zowel wat betreft het stijgend aantal jongeren dat voor de examencommissie kiest als het lage slaagcijfer?

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Minister, ik zal het gedeelte van mijn vraag over de cijfers overslaan omdat mevrouw Gennez die al heeft aangehaald.

Sinds enkele jaren melden scholen steeds meer een stijgende trend waarbij leerlingen een examen afleggen aan de examencommissie terwijl ze nog les volgen op school. Deze werkwijze zou vooral populair zijn bij leerlingen uit het beroeps- en technisch onderwijs, maar ook bij leerlingen uit de richting Humane Wetenschappen. Deze kwestie werd ook aangehaald door de examencommissie in haar jaarrapport, waaruit zou blijken dat 27 procent van de kandidaten voor een kwalificatie aan de examencommissie inderdaad een dergelijke combinatie maakt. Volgens de examencommissie doen zij dit mogelijk om een schoolse achterstand weg te werken en zo sneller hun diploma te behalen.

Uiteraard is het wenselijk dat het reguliere onderwijs altijd de eerste keuze blijft en dat de examencommissie dient als uitzonderingsmaatregel voor leerlingen die uit de boot zijn gevallen.

Hoe interpreteert u de stijgende cijfers? Hoe groot schat u het probleem in waarbij steeds meer jongeren hun lessen op school combineren met examens

aan de examencommissie? Tijdens een vorig debat in de commissie rond deze kwestie gaf u aan dat u zou kijken of er maatregelen konden worden genomen om de hinder voor scholen die steeds meer met deze trend geconfronteerd worden, te beperken. Hebt u nog maatregelen ondernomen of in het vooruitzicht gesteld? Kunt u een stand van zaken leveren met betrekking tot de moderniseringsoperatie binnen de examencommissie? Kunt u in uw antwoord ook stilstaan bij de digitalisering van de examens en het vakoverschrijdend geïntegreerd toetsen? In uw antwoord op mijn schriftelijke vraag nr. 379 uit het zittingsjaar 2015-2016 gaf u aan dat er binnen de examencommissie een project werd opgestart om te onderzoeken hoe de stage bij de examencommissie kan worden geïntegreerd in het bso-aanbod. Hierbij zou men ook onderzoeken of deze optie haalbaar en wenselijk zou zijn. Kunt u hierover enige duidelijkheid scheppen?

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Minister, voor de cijfers verwijs ik ook naar mevrouw Genez.

Reeds in de bespreking van mijn vraag om uitleg op 3 december 2015 stelde u dat de examencommissie een waardevolle tweede kans biedt, maar dat ze niet moet uitgroeien tot een alternatief voor het reguliere circuit. Er werd ook gesteld dat de examencommissie niet mocht leiden tot discriminatie. Niet alle studierichtingen worden geëxamineerd via de examencommissie en bovendien is het mogelijk om via de examencommissie bepaalde decretaal verplichte studieonderdelen als de geïntegreerde proef te omzeilen.

De kwestie werd opnieuw opgenomen in mijn schriftelijke vraag van 20 juni 2016 waarop u antwoordde: "De examencommissie bekijkt momenteel op welke manier zij de meer praktische vakken en de stage kan integreren in haar aanbod. De optie waarbij de examencommissie de theoretische component van een opleiding examineert maar zich voor de praktische en toegepaste vakken zou baseren op (deel)attesten en evaluaties door de school verdient daarbij een grondig onderzoek. Deze optie past binnen het idee om flexibele leerwegen maximaal mogelijk te maken opdat er nog meer jongeren hun diploma secundair onderwijs zouden kunnen behalen."

De recente cijfers zijn een goede aanleiding om hierover verduidelijking te vragen. Hoever staat men met het onderzoek naar de integratie van praktische vakken, stages en geïntegreerde proef in de evaluatie van de examencommissie? Wordt de optie om (deel)attesten en evaluaties door de school mee te nemen in de evaluatie van de examencommissie verder uitgewerkt? Hoever staat men hiermee? Volgens sommige onderwijsverstrekkers test de examencommissie enkel minimumdoelen en niet de vaardigheden die men op school aanleert. Hoe wilt u vermijden dat de examencommissie een gemakkelijksoplossing wordt voor wie enkel opteert voor die minimumdoelen?

We moeten ook stellen dat er op de school zoveel meer gebeurt: leren samenleven en leren samenwerken. Uiteraard mist men dit bij het alternatieve circuit.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik breng deze vragen onder in vier grote thema's: een, de missie van de examencommissie; twee, de noodzakelijke gelijkwaardigheid van de diploma's uitgereikt door de examencommissie met die van het voltijds secundair onderwijs; drie, de moderniseringsoperatie binnen de examencommissie, en vier, de combinatie examencommissie en voltijds secundair onderwijs.

Ik start met de examencommissie. Ik heb het al vaak beklemtoond: het behalen van een diploma secundair onderwijs is van groot belang. Niemand hier zal dat

betwisten. Vandaar dat het ook belangrijk is dat meerdere wegen daartoe leiden: een sterk secundair onderwijs, het volwassenenonderwijs met een modulair circuit en ook het systeem van de examencommissie. Zoals ik al meermaals gezegd heb: mijn absolute voorkeur gaat naar het gewone 'schoolse' secundair onderwijs dat het overgrote deel van onze jongeren volgt, omdat het nog steeds de beste plaats is om het diploma te behalen. Naast de kennis die men vergaart en de leerinhouden die men krijgt, heeft de school immers ook een belangrijke – zo niet zeer belangrijke – sociaal-maatschappelijke functie aangezien het jongeren ook vormt en weerbaar maakt. Ons onderwijs brengt jongeren met diverse achtergronden en talenten samen.

Maar dat neemt niet weg dat het secundair onderwijs niet voor elke jongere de beste of de mogelijke weg is, vandaar de andere pistes. We mogen niet blind zijn voor het feit dat vele jongeren de voorbije jaren gebruikmaken van de mogelijkheid om een diploma te halen via de examencommissie, én voor het feit dat jongeren een combinatie maken van voltijds secundair onderwijs en de examencommissie. Het feit dat een groeiend aantal jongeren die combinatie maakt, toont aan dat er een reële vraag is – en ik wik mijn woorden – naar flexibele trajecten.

Scholen nemen regelmatig contact op met de examencommissie om jongeren een alternatieve weg naar een diploma te wijzen, aangezien dat voor sommige jongeren, die vaak kampen met verschillende problematieken, een mogelijke weg blijkt. Ik zie het voltijds secundair onderwijs en de examencommissie – en overigens ook het tweedekansonderwijs – dus niet als concurrenten, maar als partners in het bieden van mogelijkheden tot het behalen van een kwalificatie.

Ook ik vind het belangrijk dat een diploma van de examencommissie evenwaardig is aan een diploma van het reguliere onderwijs of het tweedekansonderwijs. De examencommissie mag in geen geval een gemakkelijksoplossing zijn – daar zijn ook vragen over. Om de kwaliteit en de gelijkwaardigheid van de diploma's van de examencommissie te waarborgen, hanteert de examencommissie uiteraard dezelfde eindtermen als die van het voltijds secundair onderwijs: de standaarden voor de examenprogramma's zijn dus dezelfde. Die examenprogramma's worden bovendien door de onderwijsinspectie goedgekeurd. Het gaat dus om een vergelijkbare situatie als in het voltijds secundair onderwijs: daar gaat de inspectie immers na of de eindtermen op een herkenbare manier zijn opgenomen in de leerplannen. Trouwens, de inspectie zal dit jaar – in 2017 – een doorlichting van de examencommissie uitvoeren, waarbij ze ook het interne kwaliteitszorgsysteem van de examencommissie zal evalueren. Dat is heel belangrijk om te zien of daar absoluut alles oké is.

Wat de slaagpercentages betreft, is het inderdaad zo dat het aandeel gestegen is van 61 in 2013 naar 66,7 procent. Een van de elementen die deze stijging helpt verklaren, is het feit dat de examencommissie haar vakfiches heeft herwerkt. Hierdoor is het voor kandidaten duidelijker welke leerstof ze moeten beheersen, hoe het examen zal verlopen en welke leermiddelen ze hiervoor kunnen gebruiken. Er is meer transparantie en duidelijkheid over de te volgen weg. Tot daar het eerste blok van de vragen over de missie van de examencommissie en over de gelijkwaardigheid die we moeten nastreven en de transparantie.

Wat de moderniseringsoperatie binnen de examencommissie betreft, zijn er enkele belangrijke elementen die ik wil aangeven en waarvan de grote lijnen al in 2016 werden uitgezet. De examencommissie heeft haar aanbod in het bso gewijzigd en een nieuwe inhoud gegeven aan de specifieke vakken van deze studierichtingen. De studierichting kantoor werd aangepast. We weten namelijk al langer dat deze studierichting niet zoveel kansen op de arbeidsmarkt biedt. Dat bleek uit de screenings van het voltijds secundair onderwijs. Kandidaten zullen nu dus kunnen kiezen voor de nieuwe versie van kantoor/kantooradministratie en gegevensbeheer

of voor kantoor/logistiek. De inhoud is gewijzigd. De richtingen organisatiehulp/organisatieassistentie en publiciteitsgrafiek/publiciteit en illustratie verdwijnen in 2017 uit het aanbod, aangezien de screenings van het voltijds secundair wezen op een problematische overgang naar de arbeidsmarkt. We proberen de screenings toe te passen in de werking van de examencommissie.

Tweede maatregel: het specifieke gedeelte zal vanaf 2018 worden geëvalueerd met een assessment.

Die assessments zullen beroepskwalificaties als kwaliteitsstandaard nemen. Ze zullen kandidaten op een geïntegreerde manier toetsen op hun functioneren binnen een reële arbeidsomgeving. Elke jongere die wil deelnemen aan deze assessments zal met een portfolio moeten bewijzen dat hij of zij nuttige werkervaring heeft opgedaan die relevant is voor de competenties die dit assessment zal toetsen. Kandidaten zullen enkel aan het assessment mogen deelnemen, als het portfolio voldoende kwaliteitsvol en relevant is voor hun studierichting. Stage of een geïntegreerde proef invoeren in de examencommissie is niet mogelijk, omdat dat begeleidingsprocessen vergt die typisch zijn voor een school maar die de examencommissie als examencentrum niet kan organiseren. Het assessment is echter evenwaardig aan een stage en geïntegreerde proef; ook VDAB werkt met soortgelijke assessments. Dat wordt dus geïntroduceerd.

Met de dubbele beweging, wat de modules of de richting betreft en wat het specifieke gedeelte betreft, garanderen de nieuwe examenprogramma's meer kwaliteit en zorgen ze voor een betere aansluiting op de arbeidsmarkt.

Wat de digitalisering betreft, blijft de examencommissie maximaal inzetten op digitale examens. Nu al wordt een op drie examens afgelegd in deze vorm. Daarnaast maken we digitale analyses van de examens. Als uitloper van contacten met het Nederlandse Centraal Instituut voor Toetsontwikkeling (Cito) startte de examencommissie in 2016 met de systematische analyse van examenresultaten. Met TiaPlus, een door het Cito ontwikkelde applicatie, onderzoeken de vakverantwoordelijken de kwaliteit van de examenvragen. Met de feedback kunnen opstellers van nieuwe examens hun werkwijze dan ook bijstellen. Zo verhoogt de examencommissie de betrouwbaarheid en validiteit van haar examens. De examencommissie bouwt de digitalisering dus zowel uit in de examens zelf als in de kwaliteitswaarborging ervan.

Tot slot, collega's, kom ik even terug op de kwestie van de combinatie van de examencommissie met het voltijds secundair onderwijs, een situatie die ten andere ook bestaat met ons tweedekansonderwijs. Inhoudelijk zette de examencommissie een vrijstellingenbeleid op. De examencommissie bekijkt aanvraag per aanvraag of de vakinhouden van de aangevraagde vrijstellingen voldoende overeenstemmen met de vakinhouden van het al verworven studiebewijs of van al met succes afgelegde vakken in het secundair onderwijs of tweedekansonderwijs. De regelgeving verbiedt geen inschrijvingen bij de examencommissie voor wie op hetzelfde moment is ingeschreven in het voltijds secundair onderwijs of in het tweedekansonderwijs. Door een koppeling in het datawarehouse van de databanken van het secundair onderwijs, het volwassenenonderwijs en het hoger onderwijs enerzijds met die van de examencommissie anderzijds, zullen we in de toekomst een beter zicht krijgen op de studieloopbanen van de kandidaten bij de examencommissie. We rekenen er eigenlijk op dat dat vanaf 2018 mogelijk zou moeten zijn.

Collega Celis, u stelde de vraag naar de grootte van het probleem van jongeren die lessen op school combineren met examens aan de examencommissie. We hebben daar vooral organisatorische problemen, bijvoorbeeld rond stages die samenvallen met examendata. In opvolging van een schriftelijke nr. 379 is hierover overleg geweest tussen de examencommissie en het Katholiek Onderwijs

Vlaanderen (KOV). Kandidaten voor de examencommissie kunnen zelf het examenrooster samenstelling en dit al vier maanden op voorhand. Overleg tussen school en leerling moet het mogelijk maken dat een examenrooster bij de examencommissie wordt opgesteld dat compatibel is met het verloop van stages. Aangezien je dat zo kunt regelen, zouden daar geen problemen meer rond mogen zijn.

Tot hier mijn relatief exhaustief antwoord. De vragen maakten ruimere antwoorden nodig.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp·a): Minister, dank u wel voor uw inderdaad exhaustief antwoord. Er is van onze kant nog een bedenking in verband met de analyse van welke jongeren het precies zijn die die grote stijging veroorzaken. Kunnen we extra investeren of extra kijken hoe we die jongeren waar mogelijk maximaal in het reguliere onderwijs houden? Want het is toch wel een alarmsignaal.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Minister, dank u wel voor het antwoord. Ik deel uw mening dat de eindfinaliteit, het behalen van een diploma, of dat nu via de examencommissie of via het regulier onderwijs gebeurt, buiten de discussie staat. Ik denk dat het zeer belangrijk is dat er zeer goede afspraken kunnen worden gemaakt tussen de verschillende actoren. Dat het gaan naar een examencommissie geen gemakkelijksoplossing mag zijn, zoals u aangaf, dat deel ik absoluut.

Ik vond het belangrijk een antwoord te krijgen op de vraag naar digitalisering van de examens en een beetje toelichting te krijgen bij het assessment dat de kandidaat voor de examencommissie zou kunnen ondergaan. Daar hebt u zeer uitgebreid op geantwoord. Dat is zeker meer dan voldoende op de vragen die ik heb gesteld, waarvoor dank.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Minister, dank u voor het antwoord. Ik onthoud het kansen geven, ook aan flexibele leertrajecten, naast het voltijds secundair onderwijs, en dat de zorg voor kwaliteit enerzijds en de toegang tot de arbeidsmarkt anderzijds belangrijk zijn. Essentieel vind ik dat u stelt dat er dit jaar een doorlichting van de examencommissie zal gebeuren door de inspectie. We kijken samen met u met veel belangstelling uit naar deze doorlichting en we hopen daar ook de resultaten van te kunnen ontvangen. Ten slotte herhaal ik wat ik ook daarnet al heb gezegd: je mag nooit vergeten dat je op een school toch nog zoveel meer meemaakt, ook leren samenleven en samenwerken.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Minister, ik heb nog een kleine suggestie. Wanneer de inspectie dit gaat doorlichten – ik trek de parallel met de gesprekken die ze hebben gehad met leerlingen tussen 10 en 18 jaar – zou het goed zijn om ook eens met die jongeren te praten en hun te vragen hoe zij terugkijken op het secundair onderwijs. Wanneer ik zie wie er het Consciencegebouw of andere gebouwen van de centrale examencommissie binnengaat, dan deel ik die bezorgdheid. Het is een goede formule om alsnog dat diploma te halen, maar ik denk dat we bij die jongeren ook wel wat informatie kunnen halen die wij als parlementsleden en u als minister echt wel kunnen gebruiken.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer De Ro, ik zal rekening houden met uw opmerking.

Mevrouw Gennez, het stelt me enigszins gerust, hoewel dat misschien een beentje een foute woordkeuze is, dat het aantal ongekwalificeerde jongeren daalt. Dat is een goede zaak. Het zou kunnen dat jongeren die vroeger zonder kwalificatie uitvielen, nu toch, nadat ze zijn uitgevallen – wat geen goede zaak is – de weg naar die examencommissie vinden. Wanneer die commissie een manier is om jongeren die vroeger uitvielen alsnog aan een diploma te helpen, dan vind ik dat een goede zaak.

Het totaal aantal jongeren met een kwalificatie stijgt ook. Het is dus niet zo dat in het gewoon onderwijs plots zoveel minder jongeren de stap naar een diploma zetten, dat is ook een goede zaak.

Voor mij is het ook van belang dat scholen flexibele trajecten kunnen aanbieden aan jongeren. Dat is de reden waarom we die naadloos flexibele trajecten in het leven hebben geroepen. Het zal in de toekomst iets belangrijker worden dat jongeren die daar nood aan hebben sneller bij zo'n flexibel traject worden gebracht en dat daar ook actief gebruik van wordt gemaakt. Daar moeten ook middelen voor worden uitgetrokken. Dat systeem moet echter iets meer ingeburgerd geraken. Die flexibele trajecten zijn trajecten die een gewone schoolcarrière ook mogelijk maken.

Voor het merendeel van de leerlingen blijft, zoals de heer De Meyer terecht zegt, het gewoon onderwijs zoals wij dat kennen in Vlaanderen het allerbelangrijkste en het best persoonsvormende. Maar er is een groep jongeren waarvoor dat moeilijker ligt en die meer baat hebben bij modulair onderwijs, duaal onderwijs, flexibele trajecten of de examencommissie. Ik denk dat het goed is dat we dat aanbod op alle fronten sterk maken. U hebt echter gelijk, mevrouw Gennez, dat er ook jongeren zijn die uitvallen omdat ze gedemotiveerd zijn. We moeten die groep in het oog houden en ervoor zorgen dat die zo klein mogelijk blijft.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Uiteraard ben ik blij dat de ongekwalificeerde uitstroom daalt. Dat is al een aantal jaren het geval, dat is dus zeker positief. Wat me wel wat zorgen baart, is effectief de stijging van de instroom in de examencommissie met 68 procent ten opzichte van het slaagpercentage dat maar met 6 procent stijgt. Gezien die grote kloof is de heel concrete vraag om daar wat nauwgezetter te monitoren.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de nood aan een wetgevend kader rond pesten – 1274 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over pestproblematiek bij jongeren met een migratieachtergrond – 1317 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Vera Celis aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de strijd tegen cyberpesten – 1338 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, voor de dertiende keer liep in Vlaanderen van 17 tot 24 februari 2017 de Week tegen Pesten.

Binnen en buiten die ene week gebeurt er heel wat rond pesten en pestgedrag op heel verschillende terreinen: wellicht het meest binnen het onderwijs maar ook in het jeugdwerk en op de werkvloer. En toch wordt er nog altijd erg veel gepest in Vlaanderen: een op de twintig Vlaamse scholieren tussen de 10 en 18 jaar wordt gepest. De persoonlijke en maatschappelijke kostprijs van pesten is en blijft erg hoog.

Het jaarverslag van het Kinderrechtencommissariaat bulkt telkens weer van rapporteringen van pestgedrag van jongeren tegenover jongeren. Uiteindelijk zijn beide partijen slachtoffer. Het is duidelijk dat het omkeren van dit gedrag niet eenvoudig is.

Er kan nochtans een krachtadig beleid worden gevoerd. Zweden maakt het duidelijk, de cijfers liggen er viermaal lager. Het is nodig om de verwachtingen ten aanzien van scholen scherp te krijgen en dit kan met een duidelijk wetgevend kader, met aandacht voor de individuele leerling, maar ook voor groepsdynamiek, werken met groepen en oplossen van conflicten in de lerarenopleiding. In een antipestdecreet kan een centraal meldpunt pesten en de oprichting van een kenniscentrum pesten worden opgenomen. Dit zijn instrumenten die op andere terreinen hun nut hebben bewezen.

Minister, wilt u werk maken van een duidelijk wetgevend kader rond een anti-pestbeleid?

Komt er meer aandacht voor pesten in de lerarenopleiding?

Bent u bereid om samen met de collega-ministers van Jeugd en Werk een centraal meldpunt pesten en een kenniscentrum pesten op te richten?

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Aansluitend bij de brede problematiek die mevrouw Meuleman heeft geschetst, wil ik graag inzoomen op een specifiek onderzoek van de KU Leuven naar de impact van migratieachtergrond op pesten en een aantal resultaten die daaruit blijken.

Het onderzoek wees namelijk uit dat jongeren met een migratieachtergrond vaker pesten maar ook vaker gepest worden. 13,3 procent van de jongeren met

een migratieachtergrond en 8,6 procent van de andere jongeren werd slachtoffer van klassiek pesten. Het gaat dan over slaan, uitsluiten, roddels, vernederingen, face to face op de speelplaats of in het privégebeuren.

Bij cyberpesten is het verschil tussen jongeren met en zonder migratieachtergrond iets kleiner: waar 4,7 procent van de autochtonen aangeeft online gepest te zijn, is dat bij de jongeren met een migratieachtergrond 6,7 procent.

We zien ook de keerzijde: jongeren met een migratieachtergrond zijn zelf ook vaker dader. Bij jongeren met een migratieachtergrond geeft 11,3 procent aan het afgelopen jaar iemand te hebben gepest, terwijl het percentage autochtone pesters 3,1 procent is, toch opmerkelijk lager. Ook bij cyberpestgedrag is het verschil duidelijk tussen de beide categorieën: 4 procent jongeren met een migratieachtergrond tegenover 1,2 procent pesters zonder migratieachtergrond.

Het onderzoek geeft aan dat de beide verschillen, zowel wat pesten als wat gepest worden betreft, zowel qua slachtoffer als qua dader zijn, voor een groot deel te verklaren zijn door het als 'anders' worden gezien. Als anders worden gezien, geeft aanleiding tot gepest worden. Zichzelf als anders ervaren zet dan weer aan tot pesten, vanuit een misplaatste emancipatorische reflex.

Minister, een deel van de oplossing, zo suggereert het onderzoek, is uiteraard een algemeen antipestbeleid, maar ook het streven naar een betere sociale mix dan vandaag in veel van onze Vlaamse scholen bestaat. In meer gemengde scholen daalt niet per se het pestgedrag in het algemeen, maar wel de kloof qua pestgedrag tussen jongeren met en jongeren zonder migratieachtergrond. Een gezonde sociale mix en een sterk en structureel antipestbeleid kunnen dus met andere woorden zowel de algemene als de specifieke problematiek aanpakken.

Minister, hoe zult u het antipestbeleid versterken, met welke concrete acties? Overweegt u ook een specifiek onderzoek naar een reeks doelgroepen om dat algemeen antipestbeleid toch ook nog wel wat gericht te maken, bijvoorbeeld in het kader van het streven naar inclusie? In welke maatregelen voorziet u om de sociale mix te versterken? Dat onderzoek vraagt dat zeer expliciet, maar de nieuwsberichten die ons tot nader order bereiken met betrekking tot het nieuwe Inschrijvingsdecreet en de uitspraken die daarover her en der al zijn gevallen, leiden niet tot groot vertrouwen als het gaat over de versterking van de sociale mix via dat kanaal.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Voorzitter, minister, mijn vraag sluit aan bij die van mijn collega's. Aangezien ik niet de eerste vraagsteller ben, kort ik mijn inleiding dus al enigszins in.

Uit een recente studie van de Universiteit Antwerpen blijkt dat een op de tien leerlingen wordt geconfronteerd met cyberpesten. Cyberpesten verloopt het vaakst via de sociale media, voor 60 procent, en via sms, voor 40 procent. Als we de cijfers vergelijken met het 'traditioneel' pesten, dan stellen we zelfs vast dat 6,5 procent van de leerlingen die via digitale toepassingen worden gepest, ook offline wordt gepest. Een grote groep leerlingen wordt dus de klok rond geconfronteerd met onaanvaardbaar grensoverschrijdend gedrag.

Minister, in het kader van die problematiek stelde u samen met uw collega, minister Gatz, recent Cyber-Scan voor, een 'toolkit' waarmee scholen aan de slag kunnen om een beleid tegen cyberpesten uit te werken. Die toolkit kwam tot stand in samenwerking met het Vlaams Kenniscentrum Mediawijsheid.

Hieromtrent wens ik u dan ook de volgende vragen te stellen. Kunt u een toelichting geven bij die nieuwe toolkit Cyber-Scan en uw visie wat verduidelijken

op het beleid dat scholen kunnen voeren tegen cyberpesten? Wegens de complexiteit van cyberpesten en het feit dat dergelijk pestgedrag niet enkel geconcentreerd is op school, is een domeinoverschrijdende aanpak tegen pesten en cyberpesten wenselijk. Kunt u eveneens een overzicht en een stand van zaken leveren van de acties die u samen met uw collega-ministers onderneemt om deze problematiek verder aan te pakken?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Het is nu een beetje een andere inkleuring, maar het is niet de eerste keer dat we deze problematiek hier bespreken. Ik denk dat werken aan het welbevinden van leerlingen een zeer belangrijk aandachtspunt is. Daarbij is het niet alleen van belang om pesten tegen te gaan, maar alle vormen van antisociaal en grensoverschrijdend gedrag. Het gaat erom zowel de fysieke als de psychische en de seksuele integriteit van kinderen en jongeren te beschermen. Daarom heb ik samen met mijn collega-ministers ook een mededeling Integriteit laten goedkeuren door de Vlaamse Regering, op 29 januari van vorig jaar. Ik vraag me af of het met een wetgevend kader specifiek voor het antipestbeleid in scholen beter zal worden of niet. Ik ga daar een paar bedenkingen bij formuleren en zal daarbij proberen te voorzien in een aantal concretiserende argumenten.

Het tegengaan van pesten moet als gelijk worden gezien aan het tegengaan van allerlei andere vormen van grensoverschrijdend en antisociaal gedrag, zoals seksueel grensoverschrijdend gedrag of druggerelateerde problemen. Het is niet mogelijk en ook niet wenselijk, denk ik, om voor elke vorm van grensoverschrijdend gedrag in aparte wettelijke verplichtingen en een apart wettelijk kader te gaan voorzien.

Om grensoverschrijdend en antisociaal gedrag te voorkomen, is het van belang dat doorheen het schoolbeleid een rode draad wordt bewaakt. Die rode draad is de zorg voor een positief en verbindend leer- en schoolklimaat. Die rode draad hanteer ik bij alle ondersteuningsinitiatieven die ik onderneem. We hebben een brochure 'Werken aan een verbindend schoolklimaat'. U weet dat ik een zeer grote fan ben van 'peer support'. Ik geloof ook echt in het weerbaar maken van jongeren om pesten te vermijden in een klas. Ik heb hier al vaker gezegd dat we de kracht onderschatten die jongeren zelf hebben.

Jongeren kunnen veel meer dan wij denken zorgen voor dat verbindende klimaat, waar weinig ruimte is voor pesterijen.

We hebben ook bij de Vlor een overlegplatform Welbevinden opgestart waarin alle partners vertegenwoordigd zijn.

Bij het werken aan preventie leggen we de nadruk op welbevinden. Dit zal – en zo, collega's, kom ik toch bij een decreetgevend initiatief – zijn plaats krijgen in het decreet Leerlingenbegeleiding, als het zwaartepunt van de leerlingenbegeleiding in de scholen komt te liggen en we deze taak voldoende verankeren in de regelgeving.

Collega's, ik geef ook mee – en ik begeef mij nu op glad ijs – dat bij het twaalfstal erkenningsvoorwaarden om scholen te starten het werken aan een verbindend schoolklimaat niet opgenomen is. Dat is enkel gericht op kennis. Rond die andere zaken bestaat vandaag niets. We moeten daar ook eens over nadenken.

Ik wil uiteraard niet betwisten dat men op school in de eerste plaats aan kennisverwerving doet en kennis doorgeeft, maar de inspectie heeft vorig jaar op mijn vraag – en de heer De Ro verwees ernaar – een bevraging gedaan bij 120.000 leerlingen naar hun welbevinden. Daar zijn enorm interessante resultaten uit gekomen. Je moet ook bekijken hoe een schoolklimaat een bijdrage kan

leveren tot een pestvrij klimaat, waar op geen enkel front overschrijdend gedrag is. Dit maar om te zeggen dat ik een speciaal decreet daarvoor niet opportuun vind. Maar het verankeren in de manier waarop we met leerlingen en jongeren omgaan, vind ik wel opportuun. Daarom is mijn medewerkster hier vandaag. Zij is bezig met het begeleiden van het nieuwe decreet Leerlingenbegeleiding en de positionering, de plaats, die het welbevinden op zich daarin moet krijgen, alsook de manier waarop we dat al of niet decretaal sterker kunnen verankeren.

Aanvullend wil ik ook meegeven dat, wat betreft het schoolpersoneel, de leraars en de anderen, de personeelswetgeving geldt. De wet op welzijn en meer specifiek de wetgeving inzake het voorkomen van psychosociale risico's op het werk, waar pesten deel van is, zijn ook van toepassing op scholen. Deze regelgeving werd in begrijpbare vorm voor scholen vertaald in de brochure 'Psychosociale risico's op het werk', die in oktober 2016 ter beschikking werd gesteld.

Het Overlegplatform Welbevinden van de Vlor heeft in zijn actieplan een actie opgenomen die gericht is op de lerarenopleiding. In dat overleg worden goede voorbeelden uitgewisseld over hoe in de lerarenopleidingen wordt omgegaan met de aanpak van pesten en cyberpesten bij studenten. In dat overleg organiseren wij ook afstemming over hoe het voorkomen en aanpakken van pesten onderdeel is of zou kunnen zijn van het curriculum van de lerarenopleiding. Dat wordt op dit ogenblik besproken.

In het kader van de mededeling 'Integriteit', die ik zonet aanhaalde, startten de Ambassade en het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk met de opmaak van een kennisplatform. Dit gaat weer breder dan alleen de preventie van pesten. Met het kennisplatform zullen we een overzicht hebben van de meest geactualiseerde kennis over onder andere de aanpak van pesten en cyberpesten, en zullen we kunnen leren uit de aanpak van verschillende beleidsdomeinen en sectoren. Het antwoord op deze vraag is dus: ja.

Wat betreft het concept van een centraal meldpunt wordt opnieuw vanuit de mededeling 'Integriteit' ingezet op de hulplijn 1712. Daar kunnen zowel ouders als leerlingen terecht met hun vragen en klachten. Uiteraard blijven de leraar en de school het eerste aanspreekpunt. Ook het CLB is een aanspreekpunt voor zulke problemen.

Dan is er de nieuwe toolkit 'Cyber-Scan'. Dat is een speelse interactieve toolkit waarmee de school een concreet cyberpestbeleid kan uitwerken. De tool werd ontwikkeld door het Kenniscentrum Mediawijsheid, in samenwerking met de Universiteit Antwerpen. Ik heb daarvoor 25.000 euro vrijgemaakt. Minister Gatz heeft ook middelen vrijgemaakt. De Cyber-Scan is online beschikbaar en te downloaden. Daar kunt u ook de speluitleg terugvinden.

De beleidsdomeinoverschrijdende aanpak komt terug in verschillende dossiers. De voorbereiding en opstart van een vervolgwetenschappelijk onderzoek met betrekking tot geweld op kinderen en jongeren is gestart. Wij zijn ook gestart met de voorbereiding van een kennisplatform 'Integriteit' en wij wisselen uit.

En dan is er de link met de migratieachtergrond van jongeren. Zoals ik eerder al liet weten naar aanleiding van de schriftelijke vraag nummer 136 van mevrouw Kathleen Helsen, ga ik naar aanleiding van dit onderzoek geen extra initiatieven nemen omdat, wat mij betreft, deze problematiek onderdeel moet zijn van de totale aanpak van de school. Elke vorm van pesten moet voorkomen of aangepakt worden. Er moet wel bijzondere aandacht zijn voor de cijfers uit het onderzoek.

In de vragen hierboven heb ik al gesteld dat het belangrijk is dat scholen voor het voorkomen en aanpakken van pesten een 'whole school approach' huldigen.

Die aanpak onderstreept dat het belangrijk is om positief te leren omgaan met verschillen tussen jongeren. Belangrijk is ook dat we samen met de jongeren aan oplossingen werken. Ik denk aan de lijn die het Gemeenschapsonderwijs vorig jaar huldigde met betrekking tot diversiteit: het zoeken naar gelijkenissen in de verschillen of, omgekeerd, het positief benaderen van de verschillen, als onderdeel van wie je bent. Je ziet hetzelfde bij het katholiek onderwijs, met een katholieke dialoogschool, waar ze heel actief zoeken naar de manier waarop je respect kunt hebben voor de verschillen.

Collega's, ook hier ga ik terug naar de basis: het is het algemene kader, het schoolklimaat dat wordt geschapen, dat mee de voedingsbodem van het pesten, of toch een groot deel ervan, wegneemt. Dat geldt voor alle vormen van pesten, ook vormen die te maken hebben met de migratieachtergrond van jongeren.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, ik ben inderdaad blij met uw antwoord dat er een duidelijker wettelijk kader zal komen. Dat hoeft inderdaad geen speciaal wetgevend initiatief te zijn. Als dat wordt opgenomen in het decreet Leerlingenbegeleiding, is het goed.

Maar mijn vraag was geïnspireerd door een artikel van professor Deboutte. Hij beschreef hoe belangrijk een zeer duidelijk verwachtingskader is. Pesten moet je niet zozeer individueel aanpakken, maar door te werken aan de groepsdynamiek. Bij pesten is het vaak zo dat er bijstanders zijn, mensen die de kant van de pester kiezen omdat ze denken dat ze anders ook zullen worden gepest. Je moet er eigenlijk voor zorgen dat die bijstanders een soort van behoeders worden, dat de pester eigenlijk diegene wordt die geïsoleerd geraakt doordat het zo duidelijk is wat de waarden zijn. Het moet zo expliciet zijn dat pesten niet wordt aanvaard, dat eerder de pester wordt geïsoleerd en dat er zeer weinig bijstanders zijn. Maar dan moet je werken aan een cultuuromslag, aan heel duidelijke verwachtingen en een heel duidelijk kader. Dat werpt z'n vruchten af in landen als Finland en Zweden. Ik denk dat op die manier te werk gaan, zo'n groepsdynamiek, ook bij ons een goede stap vooruit zou zijn. Ik kijk met verwachting uit naar het decreet Leerlingenbegeleiding.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Voorzitter, ik sluit mij daarbij aan. Ik kijk ook met verwachting uit naar de voorstellen van aanpassing van het decreet Leerlingenbegeleiding. Ik begrijp ook het belang dat de minister hecht aan 'peer mediation' en 'peer support'. We hebben daarover in het verleden al een aantal vragen gesteld. De vraag is: gaan we werken met een vorm van good practices die we uitrollen? Of hoe wilt u dat concreet verder ondersteunen?

U zegt dat u zeer expliciet niet kiest voor het doelgroepenbeleid naast een algemeen anti-pestbeleid. Ik neem daarvan akte.

U hebt misschien een beetje strategisch niet geantwoord op de vraag naar het belang van een betere sociale mix. Moeten we daarover nog een andere vraag stellen? Of kunt u wat meer inzicht verschaffen in die problematiek?

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het feit dat er in deze commissie al zoveel vragen zijn gesteld rond pesten en pestgedrag, toont aan dat de interesse in deze problematiek vanuit de verschillende instanties bijzonder groot is.

Minister, ik was zeer tevreden met de gemeenschappelijke aanpak tussen u en de collega's. Ik stel mij daarbij wel de vraag of dat verder wordt opgevolgd en

gemonitord. Overeenkomen dat er een aanpak is en dat het domeinoverschrijdend moet zijn, is zeer goed, maar in de uitwerking en de opvolging moet er natuurlijk ook nog iets gebeuren.

U zegt dat de school inderdaad een eerste opdracht heeft tot het verwerven van kennis en kennisoverdracht, maar dat daarnaast het welbevinden absoluut belangrijk is. In het aanbod om met pesten, pestgedrag en welbevinden om te gaan binnen de school zijn er al heel wat instrumenten. Ik dank u ook voor de bijkomende uitleg rond de nieuwe toolkit Cyber-Scan.

Maar uiteraard zijn we er dan nog niet helemaal. Want als ik in het jaarverslag van het Kinderrechtencommissariaat lees dat in sommige scholen nog heel eenzijdig wordt gereageerd op pestproblematiek, dan baart mij dat zorgen. Er is soms onvoldoende begeleiding van de dader, het slachtoffer of beide.

Dan stel ik mij de vraag, ondanks het feit dat er ondertussen zo ontzettend veel instrumenten zijn en dat er op zoveel plaatsen wordt onderschreven dat pestgedrag niet wordt getolereerd, of we toch nog ergens iets moeten doen, qua opvolging, qua monitoring of andere zaken, om aan dat pestgedrag die maximale halt toe te roepen. Vandaar mijn bijkomende vragen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik heb vooral positieve geluiden gehoord.

Mevrouw Gennez, voor 'peer mediation' heb ik een overeenkomst gesloten met de Vlaamse Scholierenkoepel. Zij hebben een budget gekregen. Er is ook een leerkracht gedetacheerd om jongeren op te leiden, een standaardopleiding te geven, om op school aan 'peer mediation' te doen. Het is de bedoeling dat we jaar na jaar meer jongeren hebben die opgeleid zijn en meer scholen hebben die 'peer mediation' inbedden in het beleid.

Een paar maanden geleden ben ik naar de studiedag daarover geweest, met de jongeren. Dit kan vele vormen aannemen. Het is niet zo dat er één manier is om binnen een schoolse context 'peer mediation' in te burgeren. Scholen hebben hun eigen manier van werken. Dat kan vele vormen aannemen. Het belangrijkste is dat het doel voor iedereen gelijk is. Wat mij betreft, als die samenwerking – nu het tweede jaar – met de Vlaamse Scholierenkoepel positief geëvalueerd wordt, kunnen zij voor mij de hefboom zijn, mits begeleiding door gedetacheerde leerkrachten om dat breed uit te rollen in de scholen in Vlaanderen.

Het theoretische kader is uitgewerkt door de overheid. Het is dus niet zoiets dat overal een soep is. Het is echt één structuur die kan worden gevolgd, maar die zich op heel diverse manieren kan uiten in scholen.

Mevrouw Gennez, wat de sociale mix betreft, kan ik duidelijk zijn. Er is vandaag een decreet. In het regeerakkoord staat dat dit decreet het best wordt herwerkt, maar er staat niet in dat de sociale mix wordt afgeschaft. Ik heb dat vastgesteld en trouwens ook bij de Vlor gezien. Ik kijk met respect naar wat u als parlamentsleden als opdracht gekregen hebt. Velen zeggen dat het vandaag niet optimaal werkt, maar ik heb nog niemand een constructieve bijdrage horen leveren over hoe het dan beter kan.

Veel mensen maken analyses. Voor Gent werkt het goed, voor Antwerpen niet, omdat het te veel papierwerk is. Dat het een nogal omslachtig systeem is, daar zijn we het allemaal over eens. De vraag is hoe we het beter en minder omslachtig kunnen maken. Zolang er echter niets beters is, blijft wat mij betreft, het decreet bestaan, maar ik zoek naar betere systemen. Dit staat een beetje los van het digitale platform met één inschrijvingsdatum in heel Vlaanderen. Au fond

heeft het daar niets mee te maken. Dat kan ik sowieso doen, maar hoe de sociale mix beter kan, is mij niet duidelijk. Eigenlijk ligt de opdracht nog steeds bij de parlementsleden. Ik heb de parlementsleden gevraagd twee dossiers op te volgen, de eindtermen en het Inschrijvingsdecreet. Wie dat op zich neemt, laat ik over aan het voorrecht van de decreetgevende macht.

Wat u zegt, mevrouw Celis, over de monitoring van het beleid, klopt, maar daar dient de inspectie voor. De inspectie moet kijken of de eindtermen worden gehaald. Op eigen initiatief en ook omdat ik heb gevraagd, hebben ze nu ook het welbevinden gemeten. Dat is de inspectie 2.0 en in de huidige evolutie, zal de inspectie ook het globale kwaliteitsbeleid in een school meten. Dan is er natuurlijk plaats om het verbindende schoolklimaat mee te meten. De manier waarop we de inspectie 2.0 willen vormgeven, is een goede zaak.

Als ik me niet vergis, heeft de leidinggevend ambtenaar van de inspectie, Lieven Viaene, hier nog geen toelichting gegeven bij zijn hertekening van de inspectie. Onze agenda is natuurlijk al vol, maar ik denk dat dat wel nuttig zou zijn. Het kan ook nog in september of oktober. Bij hem kunt u ook terecht met vragen over hoe we het schoolklimaat beter kunnen controleren, monitoren, in kaart brengen, hefboomen geven. Het lijkt me nuttig dat hij met zijn mensen daar eens wat toelichting over geeft. Ze hebben heel lang aan een kader gewerkt, het met de scholen doorgesproken en nu moeten er ook een paar wijzigingen in het decreet worden aangebracht. Volgens mij is het goed dat hij dat op een bepaald moment – dat mag ook in september of oktober – eens komt toelichten. Dan zal ook de vraag van mevrouw Celis concreet beantwoord kunnen worden.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over bevoegdheidsbewijzen in het onderwijs – 1337 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Minister, uit uw antwoord op mijn schriftelijke vraag van 2 januari 2017 bleek dat in de derde graad van het secundair onderwijs 62,61 procent van de uren wordt gegeven door een leraar met het vereiste diploma voor dat vak. Vaak worden mensen ingezet met een voldoende geacht diploma, en dat is in veel gevallen ook terecht. Personeelsleden met een voldoende geacht diploma kunnen overigens ook voor hun vak worden benoemd. Slechts zeer uitzonderlijk worden mensen met een ander diploma voor een vak aangesteld, en uiteraard kunnen zij niet worden benoemd.

De enorme lijst van vereiste bevoegdheidsbewijzen staat volledig op Edulex. Hoewel hij goed raadpleegbaar is, is het niet voor iedereen vanzelfsprekend om er zijn weg in te vinden. De vorige minister van Onderwijs had het soms over een telefoonboek. Of een bevoegdheidsbewijs in de lijst 'vereiste' terechtkomt, hangt onder meer af van het advies van het Agentschap voor Kwaliteitszorg in Onderwijs en Vorming, AKOV. Bij 'voldoende geacht' wordt in principe – ik veralgemeen een beetje – enkel naar het niveau gekeken, zodat elke master voldoende geacht is voor alle vakken in de tweede en derde graad. Wie wordt aangesteld voor welk vak hangt bij voldoende geachte diploma's dus af van de inschatting van het schoolbestuur en in de praktijk veelal van de schooldirecteur. Er is geen onderverdeling tussen meer of minder verantwoorde voldoende geachte diploma's. Toch is het wellicht duidelijk dat een burgerlijk ingenieur

waarschijnlijk een betere keuze is als leraar wiskunde in de derde graad dan een master aardrijkskunde, hoewel ze beide een voldoende geacht diploma hebben.

In de lijst zitten ook opmerkelijke vaststellingen. Een burgerlijk ingenieur heeft wel een vereist diploma voor de vakken wetenschappelijk tekenen en technisch-wetenschappelijke vorming, maar niet voor wiskunde. Een master kunst-geschiedenis en archeologie heeft zelfs met een minor moderne geschiedenis geen vereist diploma voor het schoolvak geschiedenis, in tegenstelling tot de master in de geschiedenis van de oudheid, die ook bevoegd is voor de geschiedenis na de Tweede Wereldoorlog.

Een bekende eigenaardigheid is ook het diploma handelsingenieur. Dat is vereist voor het geven van Russische, Italiaanse en Spaanse handelscorrespondentie, zelfs al is de persoon in kwestie die talen niet helemaal machtig. Als handelsingenieurs geen voltijdse aanstelling hebben, is de school theoretisch zelfs verplicht hun die vakken toe te vertrouwen.

Het is inderdaad nodig dat de kwaliteit wordt bewaakt, maar klopt dat altijd met de diplomavereisten? We kunnen ons afvragen of het terecht is dat bachelors wiskunde in alle omstandigheden uitgesloten zijn van een benoeming voor het vak wiskunde in de derde graad aso, ook waar het vak een eerder licht leerplan heeft, zoals bijvoorbeeld in sommige afdelingen van een kunsthumaniora.

We kunnen ons al evenzeer afvragen of het logisch is dat alle masters vergelijkende literatuurwetenschap geen vereist diploma hebben voor de taalvakken waar ze tijdens de eerste drie jaar van hun opleiding mee aan de slag zijn geweest.

Een ander bekend voorbeeld is het onderscheid tussen de licentiaat vertaler en de master vertaler. De ene heeft het vereiste, de andere slechts het voldoende geachte diploma.

En dan is er nog het voorbeeld van de licentiaat orthopedagogie. Hij of zij kan als zorgcoördinator zelfs zonder bewijs van pedagogische bekwaamheid in het gewoon of buitengewoon basisonderwijs bezoldigd worden als master, maar in het secundair onderwijs is die pedagogische bekwaamheid wel vereist als het om IPB-uren, interne pedagogische begeleiding, of BPT-uren, bijzondere pedagogische taken, gaat. Dat geldt ook als hij of zij zorgtaken uitoefent en die zijn er in het gewoon onderwijs vandaag, met het M-decreet, veel meer dan gisteren.

Een leraar vinden met de juiste bevoegdheid is belangrijk, maar het huidige telefoonboek met vereiste, voldoende geachte en andere bevoegdheidsbewijzen is op dit ogenblik op zijn minst complex te noemen, en het bevat mijns inziens ook een aantal anomalieën, waarvan ik er enkele heb aangestipt.

Minister, op dit ogenblik heeft het schoolbestuur – in de praktijk de school-directeur – al een redelijke vrijheid bij het kiezen van wie welk vak geeft, maar in tijden van nood duiken toch soms problemen op om kandidaten te vinden voor bepaalde vakken. Overweegt u om toe te staan om, in noodgevallen en mits een verantwoording die naar het leerplan verwijst, ook afwijkingen van de lijst bevoegdheidsbewijzen mogelijk te maken, andere dan die die vandaag onder andere geklasseerd staan?

Voor sommige vakken – bijvoorbeeld instrumentenbouw, carrosserie, houtsculptuur, riet- en vlechtwerk, uurwerkmaken enzovoort – zijn geen vereiste bevoegdheidsbewijzen vermeld op de lijst, zodat enkel de niveauaanduidingen master en bachelor gebruikt kunnen worden. Overweegt u om toe te staan om, in noodgevallen en mits een verantwoording die naar het leerplan verwijst, voor die

vakken ook afwijkingen van de lijst bevoegdheidsbewijzen mogelijk te maken, bijvoorbeeld op basis van een portfolio of elders verworven competentie?

Overweegt u om de lijst van de bevoegdheidsbewijzen kritisch te laten nakijken op anomalieën en die lijst desgevallend te laten bijwerken? Ik weet dat die oefening jaarlijks gebeurt, maar een meer kritische en grondige beurt is misschien niet misplaatst.

Moeten we op langere termijn niet naar een logischer en eenvoudiger systeem dat praktisch hanteerbaar is door de schoolbesturen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega De Meyer. Het was een lange vraag. Ik zal proberen om het antwoord niet langer te maken dan de vraag, maar het is iets heel technisch – en uw opmerkingen zijn heel terecht – en niet zo simpel om op een helderder en kortere manier mee om te gaan.

De huidige regelgeving bepaalt dat als een schoolbestuur geen kandidaat vindt die beschikt over het vereiste, dan wel het voldoende geachte bekwaamheidsbewijs, het schoolbestuur tijdelijk en onder bepaalde voorwaarden iemand met een ander bekwaamheidsbewijs kan aanstellen. Voor een ander bekwaamheidsbewijs wordt een minimumniveau gevraagd, namelijk dat men een diploma behaald heeft van een welbepaald niveau. Ik geef een voorbeeld: voor het vak Engels in de eerste graad heeft een personeelslid minimum een diplomaniveau bachelor nodig. Voor praktische vakken en deels ook voor technische vakken kan ook nuttige ervaring in het vak volstaan. Bijvoorbeeld: voor het technische en praktische vak elektromechanica in de tweede graad bso volstaat een erkenning van drie jaar als nuttige ervaring voor dat vak.

Ik overweeg vandaag niet om van die regeling af te stappen, omdat de regeling, wat mij betreft, enerzijds in voldoende flexibiliteit voorziet, en anderzijds ook een minimale kwaliteitsborging inhoudt.

Uw tweede vraag ging over onder andere riet- en vlechtwerk en instrumentenbouw. Ook voor die vakken waarvoor geen specifieke opleiding bestaat die tot een vereist diploma leidt, geldt dat schoolbesturen op basis van een voldoende geacht of ander bekwaamheidsbewijs een zeer ruime marge hebben om personeelsleden aan te werven. Bijvoorbeeld voor praktische vakken, zoals instrumentenbouw, en in het bso ook voor technische vakken, kan drie jaar nuttige ervaring in het vak volstaan. Ik denk dat dat een voldoende soepele regeling is.

Ik begrijp dat u een algemeen kritisch nazicht van de lijst vraagt, collega De Meyer. Dat vraagt wel een vrij grote tijdsinvestering. Wat ik zeker van plan ben om op korte termijn te doen, is de voorstellen voor een aantal te onderzoeken anomalieën bij de bekwaamheidsbewijzen inventariseren. Het is goed dat we dat zo snel mogelijk doen. Ik heb geen plannen om de regelgeving fundamenteel te wijzigen, maar als er bijvoorbeeld in het kader van de modernisering van het secundair onderwijs nieuwe lesvakken ingericht worden, dan moeten we daarvoor natuurlijk ook in bekwaamheidsbewijzen voorzien. Of als de lerarenopleiding wijzigt, moeten we natuurlijk consequent zijn in wat we vragen als voorwaarde om les te kunnen geven. In die zin zal er dus sowieso, zodra we door de regelgeving zijn voor de nieuwe lerarenopleiding, een screening moeten gebeuren.

De lijsten zijn indertijd door de Vlaamse Regering vastgelegd op basis van advies van de inspectie en na onderhandelingen met de werkgevers en de vakorganisaties. Ik heb niet de indruk dat als het over toevoegen of schrappen gaat, daar lichtzinnig mee omgesprongen wordt. Ik denk dat dat wel met een zekere sérieux gebeurt.

De rubricering van bekwaamheidsbewijzen heeft ook statutaire gevolgen voor de leraren. De rubricering bepaalt de opbouw van de dienstanciënniteit en de andere rechten voor TADD (tijdelijke aanstelling van doorlopende duur) en vaste benoeming, de inzetbaarheid van TADD'ers en benoemde personeelsleden, de reffectatie of wedertewerkstelling. Een opkuis van de bekwaamheidsbewijzen zou dus ook vrij ernstige gevolgen kunnen hebben daarop. Als we zoiets zouden overwegen, moeten we dat wel mee in ogenschouw nemen.

Het Rekenhof heeft in zijn audit van de personeelsstatuten geoordeeld dat de complexiteit van de bekwaamheidsstelsels moet worden gerelativeerd. De omvang van de besluiten met de bekwaamheidsbewijzen en het aantal wijzigingen zijn vooral toe te schrijven aan nieuwe benamingen van hogeronderwijsopleidingen en hun diploma's. De administratie heeft ook een tool ontwikkeld waarmee de bekwaamheidsbewijzen vlot raadpleegbaar zijn. Die bekwaamheidsbewijzen zijn een absoluut ankerpunt van het personeelsstatuut: de inzetbaarheidsprincipes zijn erop gebaseerd, ze bieden een kwaliteitsgarantie en ze zijn een belangrijk verloningscriterium.

Ook het Rekenhof benadrukt dat het raadzaam is de garantie op onderwijskwaliteit te behouden door middel van het stelsel van de bekwaamheidsbewijzen. De vereiste bekwaamheidsbewijzen garanderen dat de vakkennis door de opleiding naast de pedagogische opleiding is verworven. De voldoende geachte bekwaamheidsbewijzen worden bepaald op basis van een minimumopleidingsniveau, gecombineerd met een bewijs van pedagogische bekwaamheid en voorzien van een maximale flexibiliteit.

Uit een recent onderzoek, daterend uit 2014, het project in het onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek (OBPWO-project) 14.02 van professor Devos, is gebleken dat de scholen de autonomie van de inrichtende macht om een leerkracht met een vereist of een voldoende geacht bekwaamheidsbewijs aan te stellen, eigenlijk wel op prijs stellen.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Minister, ik zal proberen korter te reageren dan in mijn vraagstelling en dan in uw antwoord. Fundamenteel moet de kwaliteit van het onderwijs vooropstaan. U hebt terecht verklaard dat de bekwaamheidsbewijzen gevolgen hebben voor het personeelsstatuut. Dat is duidelijk.

Ik geef een voorbeeld in verband met het voldoende geacht bekwaamheidsbewijs. Ik neem hiervoor een licentiaat vertaler Nederlands-Duits-Engels die lesgaat in het volwassenenonderwijs. Gezien de flexibiliteit in het volwassenenonderwijs zal zijn opdracht gedurende de eerste jaren veelvuldig wijzigen. Aangezien hij slechts een voldoende geacht bekwaamheidsbewijs heeft, wordt de anciënniteit voor zijn vakken afzonderlijk geteld. Indien het een vereist bekwaamheidsbewijs is, wordt dit los van de vakken Engels, Nederlands of Duits geteld. Hij zal er, met andere woorden, uitzonderlijk veel jaren over doen voor hij in aanmerking komt voor een tijdelijke aanstelling van doorlopende duur (TADD).

Dit is maar een voorbeeld van de mogelijke consequenties. Ik zou nog een hele reeks voorbeelden kunnen geven, maar ik hoop dat dit ene voorbeeld volstaat. Dit heeft gevolgen voor het personeelsstatuut en soms nadelen voor de personeelsleden.

Ik wil erop wijzen dat de omstandigheden in het onderwijsveld zijn gewijzigd in vergelijking met de periode waarin het systeem tot stand is gekomen. U hebt zelf terecht naar de modernisering van het secundair onderwijs verwezen. U hebt echter een opening gelaten. U hebt gesteld dat u in dit licht een aantal zaken opnieuw wilt bekijken.

Ik wil nog een ander element ter sprake brengen. Ik heb daarnet even naar het M-decreet verwezen. Hierdoor is in het gewoon onderwijs veel meer zorg nodig dan voordien. Ook dit heeft een aantal consequenties voor de mensen die daar zijn tewerkgesteld.

Als ik het goed heb begrepen, wilt u het systeem niet fundamenteel aanpassen. U bent echter wel bereid in te zetten op een grondiger oefening met betrekking tot de anomalieën.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Voorzitter, wat Edulex betreft, wil ik erop wijzen dat er een veel gemakkelijker website bestaat. Dit is ook bestemd voor de mensen die meekijken. Op www.ond.vlaanderen.be/bekwaamheidsbewijzen staat eigenlijk alles, van ambt naar diploma en van diploma naar ambt. Iedereen kan daar eenvoudig terugvinden wat het vereiste bekwaamheidsbewijs is, inclusief de loon-schalen en dergelijke. Ik verwijs iedereen die me hierover vragen stelt door naar deze zeer handige website.

Het moet in de eerste plaats gaan om wat er in die lessen gebeurt, meer bepaald om de kwaliteit van het geboden onderwijs. Als voorbeeld is aangehaald dat we voor de lessen wiskunde geen mensen of te weinig mensen met een vereist bekwaamheidsbewijs meer vinden. Dat is zeer terecht als pijnpunt aangehaald. Ik verwijs naar de resultaten van het Programme for International Student Assessment (PISA). Onze toppresterders gaan achteruit. Is de oorzaak dat onze leerlingen minder goed zijn of dat er in ons onderwijs iets gebeurt? Volgens mij is het beide.

Als we kijken naar wat in ons onderwijs gebeurt, hebben we al iets aan het leerplan gewijzigd. We hebben van de leerplannen A en B een enkel leerplan gemaakt. Ik stel echter vast veel meer leerkrachten met een voldoende of ander bekwaamheidsbewijs voor de klas staan. Ik beweer niet dat die mensen het per definitie niet goed doen, maar er is een reden waarom sommige bekwaamheidsbewijzen vereist en andere bekwaamheidsbewijzen voldoende zijn.

Minister, wat de vastgestelde anomalieën betreft, ben ik het absoluut met u eens. In de totaliteit is het zeker mogelijk dat er vergeten of opmerkelijke bekwaamheidsbewijzen zijn. Ik ben vroeger deelgenoot van sociaal overleg geweest. Ik wil erop wijzen dat dit soms heeft geleid tot een compromis met betrekking tot allerlei zaken, maar niet noodzakelijk met de voor de leerlingen hoogstnoodzakelijke inhoud voor ogen. Andere elementen hebben daar ook een rol gespeeld.

Mijn fractie roept u op om anomalieën, als die er zijn, recht te zetten, maar we moeten wel voor ogen houden wat we willen. We willen dat elke leerling iemand met een vereist bekwaamheidsbewijs voor zich heeft staan.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Voorzitter, ik wens me hierbij aan te sluiten. Het lijkt me belangrijk onder ogen te zien dat er misschien meer anomalieën zijn dan we vermoeden. Het was nooit de bedoeling een voldoende geacht of ander diploma te erkennen als een bekwaamheidsbewijs dat voor heel erg lange tijd kan gelden om voor de klas te staan. We merken dat wat oorspronkelijk was bedoeld als uitzonderlijk aanvaardbare of voldoende geachte bewijzen voor de leerkrachten van veel vakken stilaan naar de norm opschuift. Dat kan absoluut niet de bedoeling zijn. Ik hoor hier dat het niet nodig is het systeem fundamenteel te wijzigen. Ik durf dat niet meteen te beamen. Misschien moet het systeem voorzichtig en traag toch worden herbekeken.

Een van die anomalieën is dat klassieke filologen geen geschiedenis mogen geven in de eerste graad van het secundair onderwijs. Als er mensen goed geplaatst zijn om de geschiedenis van de oudheid te geven, zijn het wel de klassieke filologen.

Dat is al een anomalie. Waaraan ligt dat dan? Ligt dat aan zaken die te maken hebben met het personeelsstatuut? Ik denk het wel. Ik denk niet dat uitgaan van een personeelsorganisatie een goed uitgangspunt is om de vereiste bekwaamheidsbewijzen te organiseren. Dat kunnen we bekijken in het kader van het loopbaanpact. De kwaliteit van ons onderwijs waarborgen, moet het enige uitgangspunt zijn. Een voldoende geacht bekwaamheidsbewijs zoals kinesitherapie om fysica te geven in de derde graad aso, daar lijkt mij de kwaliteitswaarborg flinterdun.

Men zou kunnen denken aan een systeem waarbij iemand met een voldoende geacht bekwaamheidsbewijs een traject mag volgen om zich bij te scholen en een aantal vakken te volgen om de lacunes op te vullen en men zo kan evolueren naar het vereiste bekwaamheidsbewijs zonder dat je de master in de fysica moet behalen bijvoorbeeld. Men zou kunnen onderzoeken welke de lacunes zijn. Dan zou men tenminste het fundamenteel probleem wegwerken, namelijk dat men zonder de nodige kennis of met lacunes in de nodige kennis voor de klas staat. Eerlijk gezegd, als je nog nooit een uur vakdidactiek wetenschappen hebt gehad, dan denk ik niet dat je dat vak zeer aanschouwelijk kunt geven, op een correcte manier. Collega Celis zal dat kunnen bevestigen. We hebben tekort aan wetenschappers, we hebben tekort aan technici. We zijn gedaald in de rankings voor wiskunde. Dat zijn zaken die ons moeten alarmeren. Dat probleem valt niet op te lossen met een structuurhervorming maar met de kwaliteit van onze leerkrachten. We moeten die mensen daarin steunen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik heb uit alle hoeken geen tegenstand gehoord tegen het behoud van onze vereiste bekwaamheidsbewijzen. Natuurlijk is het wel zo, mevrouw Brusseel, dat in het secundair onderwijs jongeren de vrije keuze hebben om te studeren wat ze willen. Als ze leerkracht willen worden, dan maken ze keuzes. Als ze tekorten hebben op de vereiste bekwaamheidsbewijzen, heeft dat vaak te maken met het feit dat er geen leerkrachten beschikbaar zijn met een vereist bekwaamheidsbewijs. Het eerste waar ik bijzonder gevoelig voor ben, is dat al wie les geeft voor de klas, een lerarenopleiding heeft genoten. Dat is een van de basiszaken die we wijzingen. Met onze hervorming willen we dat leerkrachten ofwel masters ofwel bachelors zijn. Vandaag is dat niet zo. Ik vind dat zeer relevant omdat je dan zeker voldoende pedagogische vaardigheden hebt aangeleerd.

In het kader van de hervorming van het volwassenenonderwijs – collega De Meyer maakte die link – is het ook de bedoeling om die bekwaamheidsbewijzen te vereenvoudigen. Die link maken we sowieso, maar we doen het telkens aan de hand van hervormingen. Lerarenopleidingen kunnen we een stukje hervormen, volwassenenonderwijs ook. U hebt daarnet een anomalie aangehaald, dat is juist. We doen dat samen met de sociale partners. Dat valt niet zomaar uit de lucht. We gaan daar voldoende overleg over plegen.

Mevrouw Brusseel, de voldoende geachte bekwaamheidsbewijzen vind ik persoonlijk geen uitzonderingen. Een voldoende geacht bekwaamheidsbewijs is wel iets waarvan we zeggen dat het voldoende geacht is. Er zijn er ook andere. Er zijn drie niveaus. Moet je dan gaan naar een vereiste? Moeten we dat verplichten? Ofwel heb je een voldoende geacht bekwaamheidsbewijs, ofwel heb je dat niet. We kunnen ons de vraag stellen: 'Is dat wel voldoende of is dat niet voldoende?' U gaf daarnet het voorbeeld van de kinesist. (*Opmerkingen van Ann Brusseel*)

Ofwel is uw bekwaamheidsbewijs voldoende geacht, ofwel is het dat niet. Voldoende is voor mij geslaagd, is voldoende. Ofwel zeggen we dat het zo is, ofwel schaffen we het af, maar je moet nog mensen blijven vinden. In pakketten die worden samengesteld, kan het nuttig zijn om een voltijds programma te hebben met ook vakken waarmee je een voldoende geacht bekwaamheidsbewijs kunt hebben. Maar de professionaliteit staat voorop, daar zijn we het allemaal over eens.

In het huidige stelsel zoeken wij naar een evenwicht tussen voldoende kwaliteit en noodzakelijke flexibiliteit. Ik denk dat het echt van belang is dat we dat proberen te behouden. Met de screenings ben ik het zeker eens, maar op korte termijn is het het gemakkelijkst om de anomalieën er proberen uit te halen.

Ik kom tot uw opmerking over de eerste graad, collega Brusseel. Een klassiek filoloog die kan lesgeven op basis van een academische bachelor, wordt ook betaald als academische bachelor. Hier spelen de budgetten ook mee.

Ann Brusseel (Open Vld): Ik vernoemde het vak geschiedenis in de eerste graad.

Minister Hilde Crevits: Dat is misschien een van de anomalieën, dat weet ik niet. Ik ben niet geschoold om te zeggen wie met welke opleiding waar mag lesgeven. Dat kan worden bekeken. Ik dacht dat u het had over het statuut, maar de budgetten zijn natuurlijk ook beperkt.

Ann Brusseel (Open Vld): Daar hebben de klassieke filologen wel ervaring mee omdat er heel weinig regenten Latijn waren. Dat is niet het probleem.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Minister, u hebt erop gewezen dat de essentie het evenwicht bewaken is tussen kwaliteit en flexibiliteit. Het is evident dat iedereen ervan overtuigd zal zijn dat voor het geven van wiskunde in de derde graad aso je het beste een master wiskunde aanstelt. Iedereen weet dat er vandaag op dat vlak een heel groot tekort is. Dan moet je zoeken naar de beste oplossingen.

Een tweede element is: hoe motiveer je jonge mensen om te kiezen voor een lerarenopleiding? Daarbij is het soms belangrijk dat de tewerkstellingskansen voldoende groot zijn in één school of een beperkt aantal scholen om aan een voltijdse opdracht te kunnen komen.

Drie, we mogen niet vergeten dat het verschil tussen 'voldoende geacht' en 'vereiste' voor wat het personeelsstatuut betreft, op dit moment, zeker in de beginperiode, de opbouw naar de vaste benoeming, vrij groot is, met heel wat gevolgen voor mensen die starten.

Ik heb ook aangestipt, minister, dat u zegt: het is essentieel dat mensen die een lesopdracht hebben, een pedagogisch diploma hebben. Daarbij onderlijn ik: die een lesopdracht hebben. Dus ik ga ervan uit dat degenen die een andere opdracht hebben, mogelijk minder geconfronteerd worden met de noodzaak aan een pedagogisch diploma. Ik heb net gewezen op de wijzigende omstandigheden ten gevolge van het M-decreet. In het tijdsbestek van deze vraag om uitleg wil ik het hierbij laten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ann Brusseel aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de niet-bindende oriënteringsproef Columbus – 1343 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): In het persbericht van 20 februari 2017 kondigde u aan, minister, dat, voor het tweede jaar op rij, het instrument Columbus ter beschikking staat van de leerlingen van het laatste jaar secundair. Het doel van deze niet-bindende proef is om leerlingen te oriënteren richting hoger onderwijs. De volledige uitrol is gepland voor dit schooljaar.

Volgens het persbericht is Columbus sinds de week van 13 februari beschikbaar voor alle scholen, en in deze eerste week namen er al meer dan 2600 leerlingen aan deel. Dat is intussen meer dan een maand geleden. Misschien is dat cijfer intussen geëvolueerd.

We lazen eveneens de terechte omschrijving dat Columbus 'een instrument in volle ontwikkeling is' en dat het nieuw is dat deelnemende leerlingen, in de loop van april, algemene feedback mogen verwachten over hun mogelijke studiekeuze.

Ik heb meermaals een vraag gesteld over de ontwikkeling van deze niet-bindende oriënteringsproef, uiteraard vanuit de bekommernis dat een degelijke oriënteringsproef een zeer belangrijk en noodzakelijk instrument is. Zo deelde ik op 10 november 2016 mijn bezorgdheid dat het aantal afgenomen tests onvoldoende was om van Columbus een gevalideerd instrument te maken. Uit uw antwoord leidde ik toen af dat een bijkomende testfase daarom noodzakelijk was.

Ik wil u graag wat verduidelijking vragen. Is de huidige testfase ook beschikbaar voor de voorlaatstejaars, de leerlingen van het vijfde middelbaar, zoals aangekondigd op 10 november?

In welke mate zal de feedback worden verwerkt om tot een verdere verfijning van Columbus te komen?

In welke mate worden de onderzoekers, die Columbus uitbouwen, bij deze feedback betrokken? Zullen zij vrij kunnen beschikken over de volledige testresultaten of zijn er drempels?

De eerste testfase bracht vooral deelnemers uit aso-richtingen samen. Welke initiatieven neemt u om ook leerlingen uit andere onderwijsvormen te bereiken?

Het nieuwe digitaal platform, dat sinds vorige week – dat is de week voor 20 februari – wordt gebruikt om Columbus aan te bieden, zal ook worden aangewend voor de instapproef in de lerarenopleiding. Kunt u dit concreet toelichten?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Sinds 13 februari is Columbus inderdaad opnieuw beschikbaar voor scholen om met hun leerlingen mee aan de slag te gaan in het kader van een goede studiekeuze. De voornaamste doelgroep blijft voorlopig de leerlingen uit het laatste jaar, maar zoals beloofd, kunnen dit jaar ook leerlingen uit het voorlaatste jaar deelnemen aan Columbus. Dit gebeurt in een vergelijkbare context als deze waar de laatstejaars vorig jaar konden deelnemen aan de toenmalige versie.

Vorig jaar waren het alleen maar laatstejaars; dit jaar zijn het laatste- en voorlaatstejaars.

Leerlingen uit het voorlaatste jaar kunnen momenteel deelnemen aan zeven van de tien modules. In tegenstelling tot de leerlingen uit het laatste jaar krijgen zij echter nog geen feedback. Hun deelname kadert nog volop in het verzamelen van data om de relevante modules van Columbus ook op hun leest te schoeien en verder te valideren. Dat is een beetje vergelijkbaar dus met de situatie van de steekproef laatstejaars die vorig jaar deelnam. We moeten die ook apart kunnen valideren.

Uiteindelijk zal het de bedoeling zijn dat Columbus wordt ingezet in het schooleigen traject van studiekeuzebegeleiding, dat idealiter opstart in de loop van het voorlaatste jaar en doorloopt in het laatste jaar. Dus het moet beschikbaar zijn voor zowel het voorlaatste als het laatste jaar. Vorig jaar was dat het laatste jaar, nu het voorlaatste jaar.

Columbus is in volle ontwikkeling en zal de komende jaren nog groeien. Dit jaar is er voor de eerste keer feedback voor deelnemers uit het laatste jaar. Voor elk van hen zal na de paasvakantie, vanaf 18 april, een individueel feedbackrapport beschikbaar zijn. Die feedback vormt de aanzet om samen met leraren of andere begeleiders, vrienden en ouders verdere stappen te zetten in het keuzeprocess. De fijnmazigheid van die feedback hangt samen met de ontwikkeling van Columbus. De mate van detail zal dit jaar dus nog wat beperkter zijn dan volgend jaar, wanneer er terug meer gegevens verwerkt zullen zijn. Ook in de jaren daarna zal de feedback steeds verder verfijnd worden, zeker wanneer we ook zicht krijgen op de resultaten van deelnemers aan Columbus in het hoger onderwijs.

Die nood aan opvolging is de reden waarom we met de onderzoekers een beheersovereenkomst hebben afgesloten voor meerdere jaren, zodat er garanties zijn voor de continue ontwikkeling van Columbus. Dat is niet iets statisch. Dat is permanent in ontwikkeling. We willen er een perfect instrument van maken om die oriëntatie te verbeteren. Het gaat om een meerjarenovereenkomst voor 2017-2018-2019 met een subsidie van 200.000 euro per jaar.

In de omgekeerde richting is er ook nog de feedback die deelnemende scholen geven over hun ervaringen met Columbus. Ook daarin is voorzien, en het spreekt voor zich dat die feedback door de experts wordt meegenomen bij het verder ontwikkelen van Columbus. Dit dus wat de manier waarop we werken betreft.

Dan was er de vraag over de onderzoekers. De experts kunnen beschikken over de integrale testresultaten, maar zonder identificerende gegevens. Je kunt dus niet de namen van de jongeren erop kleven. Uiteraard zijn die resultaten enkel bestemd om te gebruiken voor het beoogde onderzoek. Door een koppeling van de testresultaten aan de databanken van het secundair en het hoger onderwijs, naarmate de gegevens beschikbaar worden van de deelnemers die doorstromen naar het hoger onderwijs, en op basis van eerder onderzoek kunnen Columbus en die individuele feedback aan de leerlingen steeds verder worden onderbouwd en verfijnd.

De leerling krijgt dus individuele feedback, de onderzoekers mogen alles gebruiken, zij het uiteraard geanonimiseerd, en er is een meerjarenovereenkomst.

De volgende vraag ging over de deelnemers. Op een recente schriftelijke vraag van mevrouw Soens, vraag 341 van 27 februari 2017, heb ik geantwoord dat vorig jaar 55 procent van de deelnemers uit het aso kwam, 35 procent uit het tso, 5 procent uit het bso en 2 procent uit het kso. Dat ging toen echter over een staal van iets meer dan 2000 leerlingen, denk ik. Ondertussen zien we dat Columbus een pak populairder is dan vorig jaar. Mevrouw Brussee, u hebt

daarnet ook een cijfer gegeven. We zitten op dit ogenblik aan meer dan 14.000 unieke gebruikers, en het instrument staat nog tot eind volgende week ter beschikking van de scholen, dus de teller loopt nog en er zijn al heel wat meer jongeren dan vorig jaar. Qua verhoudingen is het een beetje meer gespreid. We zien nu dat 52 procent uit het aso komt, 38 procent uit het tso, 8 procent uit het bso en 2 procent uit het kso. Door het feit dat de absolute cijfers zo sterk stijgen, zijn er ook al veel meer deelnemers uit het tso en uit het bso. *(Opmerkingen van Ann Brusseel)*

Ja. Het is natuurlijk een oriënteringsinstrument richting hoger onderwijs, dus het is een beetje normaal dat je dan natuurlijk verhoudingsgewijs meer leerlingen uit het aso krijgt, en minder uit het bso. Daar wordt echter aan gewerkt. De verhoudingen blijven gelijk. Mocht de boost er alleen maar in het aso zijn geweest, dan zou ik dat problematisch hebben gevonden. Nu zien we dat het toch 40 procent tso is. Dat is natuurlijk niet niets. Dat is vier op tien. Bijna 10 procent komt uit het bso. Columbus is sinds dit jaar voor iedereen toegankelijk, en staat open voor elkeen die overweegt om voort te studeren. We zien ook dat de bredere communicatie over Columbus ook een effect heeft gehad, en dat dit toch al een zekere spreiding heeft. Ik hoop oprecht dat er in die laatste week ook nog een groep gebruikers bij komt, maar we hebben al mooie cijfers, die veel beter zijn dan die van vorig jaar.

Op het nieuwe ontwikkelde digitaal platform kunnen wij meerdere testen bouwen en afnemen. Door gebruik te maken van zo veel mogelijk generieke componenten moet het mogelijk zijn om in de aanloop naar de inschrijvingen voor volgend academiejaar de instaptoets of niet-bindende toelatingsproef voor de lerarenopleiding via datzelfde digitaal platform ter beschikking te stellen. Dat gaat dan over de technologie achter de proeven. Dat is niet dezelfde proef: het ene is een oriënteringsinstrument, het andere een toelatingsproef. Als die technologie die daarachter zit, dezelfde is, opent dat voor mij echter enorme perspectieven om ook met die gegevens op een goede manier aan de slag te kunnen gaan. De proeven hebben beide een eigen look-and-feel en een eigen toegangspoort via Onderwijskiezer. Er zal dus zeker geen verwarring kunnen ontstaan bij de gebruikers. Als je eenzelfde technologie hebt, is dat echter natuurlijk veel efficiënter voor de toepassingen die je op basis daarvan maakt.

In principe zou eigenlijk niet alleen de instaptoets voor de lerarenopleiding, maar ook de niet-bindende toelatingsproeven die we afnemen aan de universiteiten, via dat platform kunnen worden geprogrammeerd. Voorlopig kiest men er nog voor om via papier te werken. Dat is geen probleem, maar in de toekomst is het wel mogelijk dat men ook hiervoor hetzelfde platform gaat gebruiken.

Tot zover de stand van zaken.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoord, voor uw uitgebreide stand van zaken. Het lijkt me inderdaad zeer nuttig dat er één platform komt waarop alle instrumenten draaien. Als die technologie inderdaad zeer degelijk blijkt, dan is dat een absolute troef voor ons, zeker als de gegevens, namelijk de resultaten die de leerlingen behalen, kunnen worden gekoppeld en aan de onderzoekers doorgegeven. Als men na de oriënteringsproef de instapproef doet, dan lijkt het me interessant om die resultaten te koppelen. De vraag is dan ook of die resultaten kunnen worden gekoppeld en of ze aan de onderzoekers kunnen worden meegedeeld, maar misschien hebt u daar nog geen zicht op.

Ik heb de indruk dat er toch wel wat ongerustheid is met betrekking tot de data en de factor van de anonimisering. Om het onderzoek terdege te kunnen voeren en om zaken zoals de impact van sociaal-economische leerlingenkenmerken

(SES) of andere achtergrondkenmerken van leerlingen te kunnen bekijken, is het toch wel interessant voor de onderzoekers om de volledige data te kunnen hebben. Er blijkt dat het team toch nog niet alle data heeft, of niet de data die ze nodig hebben van de test zoals die in 2016 is afgenomen. Ik zou daar dus graag wat verduidelijking over willen. De Vlaamse Dienstenintegrator (VDI), die de geanonimiseerde gegevens moest koppelen, heeft wel een datafile bezorgd, maar er is blijkbaar een probleem met de leesbaarheid. Daarom stel ik de vraag, want men is toch wel wat ongerust over de validering. Jaarlijks moet er een grote cohorte zijn.

U zegt dat de test ondertussen populair is. Ik neem aan dat die populair is bij leerlingen. Ik denk niet dat er een probleem is bij leerlingen, dat ze die test inderdaad graag doen, maar toen de onderzoekers op zoek gingen naar scholen om de test voor het eerst te doen, in 2016, maar nu ook dit schooljaar weer, bleek dat scholen niet altijd toehappen.

De leerlingen willen dit heel erg en de ouders zouden het zeer handig vinden. Wij vonden dit ook over de partijgrenzen heen een zeer nuttig instrument. Maar wanneer de onderzoekers naar scholen gaan om deze test te doen proefdraaien, hebben zij niet altijd veel succes. Bij deze doe ik dus een oproep aan de scholen om wat positiever te staan tegenover dergelijke instrumenten.

Ik kom terug op de gebruikers ervan. Ondertussen zijn het er 14.000. Dat is goed. Maar ik zou willen dat men elke jaarlijkse cohorte afzonderlijk bekijkt, om tot een validering te kunnen komen. Je kunt dat niet allemaal zomaar bij elkaar tellen want uiteindelijk zullen er altijd wel leerlingen bijkomen. Je moet er elk jaar genoeg hebben. Dat is, denk ik, een bekommernis van de onderzoekers, maar ook van mij.

Het is goed dat er nu vroeger wordt gestart. Minister, ik ben zeer blij te horen dat er in het voorlaatste jaar van het middelbaar onderwijs al veel meer leerlingen dat een eerste maal invullen. Zo kunnen ze ook zelf zien hoe ze evolueren in hun denken, maar bijvoorbeeld ook in hun kennen en kunnen van bepaalde zaken. Zo kunnen ze zichzelf wat bijsturen. Dat kan het krachtigste aspect zijn van een dergelijk instrument: dat de studenten of leerlingen met zichzelf aan de slag gaan.

Minister, ik kijk uit naar het verdere verloop ervan. Mijn grote bekommernis is dat de onderzoekers alle relevante data kunnen krijgen die ze nodig hebben. Het is voor onderzoekers evident dat ze niet met persoonsgegevens uitpakken, en dat ze de privacy respecteren. Maar ze hebben wel veel gegevens nodig. Ze moeten die tijdig en correct kunnen krijgen, om die validering goed te kunnen doen. Er is snel sprake van een validering van testen, zoals nu ook met de OVSG-toetsen. Maar ook daar wil ik graag horen hoe die validering in elkaar zit wanneer er nu gevalideerde toetsen zijn. De onderzoekers die Columbus doen, hebben daarin de expertise. Die zijn natuurlijk nieuwsgierig om te weten of er andere toetsen zijn en volgens welke procedures die dan worden gevalideerd.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, collega's, die niet-bindende oriënteringsproef op het einde van het secundair onderwijs is voor onze fractie een belangrijk instrument voor de studenten, vooral om ervoor te zorgen dat ze in de juiste studierichtingen van het hoger onderwijs terechtkomen, maar ook dat ze een realistisch beeld hebben van hun slaagkansen in het hoger onderwijs en in bepaalde studierichtingen. Daarom moeten die testen en proeven valide zijn. Ik sluit hier aan bij het pleidooi van mevrouw Brussee: we moeten ervoor zorgen dat er voldoende data worden aangeleverd.

Ik verwijs ook naar wat ik daarover in het verleden zei naar aanleiding van actuele vragen en vragen om uitleg daarover. We moeten die resultaten zo snel mogelijk bij de onderzoekers krijgen. Minister, we hebben daar al over gesproken. Er was toen een probleem met de privacy. Dat zou zijn opgelost. Maar het is natuurlijk wel handig voor de betrokken onderzoekers dat dit een longitudinaal verhaal wordt: we moeten een mooie koppeling kunnen maken tussen wat er uitkwam, wat hij is gaan studeren, wat de resultaten waren en wanneer er is geheroriënteerd. Dan kunnen we daar effectief iets mee doen. Bijgevolg wil ik ervoor pleiten dat de privacy die wordt ingeroepen – en ik wil absoluut de privacy vrijwaren – niet leidt tot het gegeven dat we die data niet meer kunnen analyseren. Dat zou natuurlijk zeer jammer zijn, want dan gaat er veel energie verloren.

We moeten, zoals mevrouw Brusseel zegt, scholen aanmoedigen om deel te nemen. Ik vind het wat bizar dat scholen dat niet willen doen. Als ik hun argumentatie beluister, komt er niet zoveel uit. Ik weet niet uit welk gremium dat wordt aangestuurd. We kunnen scholen nog wat meer aanmoedigen, bijvoorbeeld via Schooldirect of via de CLB's. We moeten hun erop wijzen dat dit toch een zeer uitgekiend instrument is.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Minister, ik ben het volledig eens met uw antwoord. Ik geef echter een aanvullend element, dat ik steeds bij de vorige besprekingen van dit thema heb gegeven in de commissie. Ik vraag dan ook telkens aandacht voor diegenen die niet kiezen voor hoger onderwijs maar wel voor de arbeidsmarkt. Er moet voldoende begeleiding zijn voor deze jongeren. We mogen dit zeker niet vergeten.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik ben het met veel opmerkingen eens, zeker ook met de laatste van de heer De Meyer.

Columbus is interessant als oriënteringsinstrument, vooral voor al wie eraan denkt om verder te studeren. Het is dus van belang dat dat goed gevuld is met de studierichtingen. Er is ook een hbo5. We moeten goed uitkijken welke studierichtingen er op termijn allemaal zullen inkomen. Dat zal het ook voor leerlingen die beroepsonderwijs volgen misschien nog veel interessanter maken om ook deel te nemen. We werken stap voor stap. Het is fantastisch dat we een instrument hebben. Het is ook fantastisch dat de onderzoekers van ons hoger onderwijs allemaal samenwerken. Het is niet zo evident om dat vertrouwen te krijgen. We zijn ook gestart met elementen uit proeven die anderen al hadden ontwikkeld. Het is een goede zaak dat men dan op die manier doet.

Ik ben het eens met het feit dat zonder voorbehoud zoveel mogelijk gegevens aan die onderzoekers ter beschikking moeten worden gesteld. Mevrouw Brusseel, ik was verrast dat u het had over SES omdat die SES-gerelateerde zaken nu net ter beschikking worden gesteld, maar dan wel geanonimiseerd. Maar voor mij is het ook relevant dat de onderzoekers dit gebruiken in het kader van het ontwikkelen van Columbus en niet voor allerlei andere onderzoeken. Het zijn dus wel doelgerichte data die worden verzameld.

Ik moet de onderzoekers opnieuw bij mij roepen omdat we een nieuwe machtiging moeten geven. Ik zal dus rekening houden met jullie zorgen. Ik zal met hen bekijken wat zij te kort hebben. De grens is voor mij de privacy. Daarover zijn we het allemaal eens, denk ik.

De longitudinaliteit is voor mij ook relevant. Ik heb daarnet geprobeerd dat uit te leggen. Een zesdejaars – of vijfdejaars – legt dat nu af, gaat dan naar het hoger

onderwijs, boekt daar succes of geen succes. Je bent al snel een paar jaar bezig. Elk jaar worden onze gegevens meer verfijnder. Je zult die test dus kunnen verbeteren. Die onderzoekers moeten over al die gegevens beschikken om die test te verbeteren. Ik ben daarvan de grootste fan. Maar je moet ook toegeven dat we een paar jaar nodig hebben om die test te verbeteren.

Collega's, ik heb met veel enthousiasme deze passage in het regeerakkoord mee geschreven en goedgekeurd. Mijn doel is dat elke leerling dit instrument zou gebruiken, ook leerlingen waar thuis nog geen digitale wereld is, zodat zij via de school de kans zouden krijgen om dat te doen en dan misschien net zouden worden getriggerd om hoger onderwijs te volgen. Ik beschouw dat als een instrument dat mee past in de emancipatie van jongeren. Het gaat niet alleen over het goed leren kiezen. Het gaat er ook over jongeren die thuis minder kansen hebben om een keuze voor het hoger onderwijs te maken, op weg te zetten om hoger onderwijs te volgen.

Is die 14.000 een goed resultaat voor mij? Ja, omdat het instrument in opbouw is. Maar het uiteindelijke doel is dat elke jongere deze test aflegt. Daarover mag geen twijfel bestaan.

Mijnheer Daniëls, mevrouw Brusseel, het verrast mij inderdaad. Indien u zou bespeuren dat er bij sommige scholen geen enthousiasme is, dan gaan we daarmee actief aan de slag, want dit is iets dat scholen niet noodzakelijk extra ballast geeft. Eigenlijk zouden ze blij moeten zijn dat we dat aanbieden als overheid of dat ze mee kunnen participeren aan de ontwikkeling. Want jongeren doen dat best wel graag. Je ziet dat ook aan het succes van de andere testen die er zijn aan de hogescholen en de universiteiten. Ik neem dat zeker mee.

Persoonlijk ben ik blij met die 14.000, omdat het er veel meer zijn dan vorig jaar. Ik ben er echt van overtuigd dat, zodra het instrument op zijn volle slagkracht kan werken, dus inderdaad zijn jaren op de teller heeft, dit ook als een rode vlek door Vlaanderen zal gaan.

Ik wil dat gerust nog eens meegeven in onze nieuwsbrieven. Binnenkort vindt er opnieuw een Ronde van Vlaanderen voor directeurs plaats. In de namiddag komt altijd het secundair onderwijs aan bod. Ik zal op die ronde vragen dat we een item maken van Columbus, zodat alle directeurs die daaraan deelnemen – het zijn er duizenden – nog eens een warm pleidooi kunnen houden om Columbus toch mee te integreren voor de vijfde- en zesdejaars. Dat zal dan ook weer een goede zaak zijn voor volgend jaar.

Wat de validering van de testen in het vijfde leerjaar betreft, is het onderzoek al vrijgegeven. Iedereen kan dat raadplegen. Het is gebeurd bij ons, op het steunpunt. Het is een document dat iedereen zal kunnen bekijken.

Ik heb er geen probleem mee – maar ik wil de agenda van deze commissie niet belasten – dat, mocht het u interesseren, zij die de validering hebben gemaakt, die komen toelichten. Het gaat hier natuurlijk om een andere validering, omdat het om testen gaat die al ettelijke jaren bestaan. We hebben bekeken of het op een goede wijze gebeurt, of het kwalitatief hoogstaand is enzovoort. Dat is anders dan wanneer je iets totaal nieuws ontwikkelt.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Minister, ik zal dat onderzoek dat werd vrijgegeven eens bekijken. Ik dank u.

Ik ben blij dat u benadrukt dat de test vooral een opportuniteit is. Want men erkent dat veel te weinig. En het is inderdaad zo dat, wanneer je vanuit je omgeving niet de meest stimulerende signalen zou krijgen wat voortstuderen betreft – richting

professionele bachelor, universiteit of hbo5 – het goed zou zijn indien je via een test te weten kunt komen dat er toch heel wat mogelijkheden bestaan.

Wat de data betreft, was mijn bezorgdheid ingegeven door het feit dat de onderzoekers toch heel lang hebben moeten wachten op de data en dat er onduidelijkheid was over de reden waarom. Er was dus een bezorgdheid. Zij zien uiteraard ook dat het over een gigantisch groot aantal data gaat en dat er tijd nodig is om dat te verwerken. Zoals u zelf zegt, moet het enkele jaren draaien en moeten er veel data worden verwerkt. En blijkbaar was er op een bepaald moment een bottleneck. Dat wilde ik in alle openheid signaleren. Het lijkt mij namelijk belangrijk dat de onderzoekers tijdig de data krijgen en dat dat op geen enkel kantoor blijft liggen. Het is belangrijk dat diegenen die verantwoordelijk zijn voor de technologie begrip hebben voor de vragen van de onderzoekers en altijd oren hebben naar de vragen van de onderzoekers. Dat lijkt mij een zeer belangrijk punt.

Hiermee kunnen we inderdaad afronden wat vandaag betreft. Ik heb momenteel geen bijkomende vragen. Ik hoop dat de zaak ondertussen verder goed loopt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Vera Celis aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de evaluatie van het Gamefonds en de conclusies en aanbevelingen voor het domein Onderwijs – 1348 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Minister, onder impuls van de vorige Vlaamse Regering werd in 2012 het Gamefonds opgericht. Het Gamefonds, dat onder beheer van Vlaams Audiovisueel Fonds (VAF) opereert, heeft als doel om de Vlaamse gamingindustrie te ondersteunen bij het ontwikkelen van zowel 'entertainment games', 'serious games' en games specifiek voor het leerplichtonderwijs. Deze steun uit zich onder meer in de toekenning van financiële middelen in de verschillende stadia van het creatieproces. Het Gamefonds kan sinds 2015 rekenen op een totaal van 730.000 euro aan overheidssteun, waarvan 180.000 euro afkomstig uit het beleidsdomein Onderwijs en 550.000 euro uit het beleidsdomein Media.

In het najaar werd er in opdracht van het departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media een doorlichting opgeleverd over het VAF Gamefonds op basis van onder andere een stakeholderbevraging. Deze doorlichting bevat naast een algemene evaluatie van het Vlaamse gamebeleid, ook specifieke analyses en beleidsaanbevelingen voor het domein Onderwijs.

Een paar opvallende punten springen in het oog. Hoewel projecten voor het leerplichtonderwijs gemiddeld de meeste steun ontvangen, worden er daarvoor relatief weinig aanvraagdossiers gediend. Als reden wordt aangehaald dat enkel ontwikkelaars en uitgevers een aanvraag kunnen indienen en niet de vragende organisatie. De sector ervaart bovendien ook moeite met de vereisten met betrekking tot inhoud en leerstof. Men botst ook op de infrastructurele beperkingen, de hoge productiekosten voor games voor het onderwijs, de kleine afzetmarkt en de koudwatervrees bij veel scholen.

Minister, hoe analyseert u de vastgestelde knelpunten en beleidsaanbevelingen uit de bovenvermelde doorlichting voor het domein Onderwijs?

Hoe verloopt het overleg met minister Gatz over het VAF/Gamefonds en hoe zal het verder nog verlopen?

In uw antwoord op mijn schriftelijke vraag nummer 314 over serious games gaf u aan de resultaten van deze evaluatie op te volgen en de beleidsaanbevelingen af te wachten alvorens nieuwe initiatieven en beslissingen te nemen. Acht u na deze doorlichting nieuwe, aangepaste beleidsinitiatieven nodig? Zo ja, kunt u uw visie hierop dan al een beetje toelichten?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Celis, een belangrijke vaststelling uit het onderzoek is dat de economische steun die het Gamefonds genereert van groot belang is voor en erg gewaardeerd wordt door de gamesector. Het instrumentarium van een fonds als dusdanig wil ik dan ook niet in twijfel trekken. Wel wil ik erop wijzen dat het Gamefonds een relatief nieuw instrument is. Het is dus nog een beetje vroeg om al van een groot rendement te spreken.

Wat de specifieke aanbevelingen met betrekking tot de games voor onderwijs betreft, ben ik van mening dat een samenvoeging van de commissies 'leerplicht' en 'serious games' zeker te overwegen valt. In de huidige werking van het VAF moet een gameontwikkelaar kiezen voor een ondersteuning als 'leerplicht-game' of het meer open 'serious game'. Ook bij de jaarlijkse stakeholdersevaluatie in september 2016 was er reeds het aanvoelen dat het onderscheid eerder kunstmatig is. Een samenvoegen van beide commissies zou ook het aantal aanvragen kunnen verhogen.

Het feit dat gameontwikkelaars verplicht in zee moeten gaan met een educatieve uitgever is eveneens een puntje van kritiek. Dat punt werd als voorwaarde opgenomen om te garanderen dat de games ook effectief in het onderwijs terechtkomen. Ik ben zeker bereid om deze vereiste anders in te vullen of zelfs los te laten, op voorwaarde dat er andere garanties komen met betrekking tot de promotie, marketing en verspreiding van educatieve games in scholen. Ik wil hierover overleg plegen met de betrokken actoren, waaronder onze uitgevers en de vereniging van gameontwikkelaars.

Het belang van een goede koppeling van games aan methodes, eindtermen en leerplannen, vind ik wel belangrijk. Het Gamefonds is onder meer opgericht omdat uit onderzoek bleek dat er net behoefte was aan games die voldoende afgestemd zijn op de specifieke en dagelijkse context van het onderwijs, namelijk het curriculum.

Ten slotte zal ik aan het VAF vragen te zorgen voor een efficiëntere promotie en marketing van games waardoor er ook een groter 'roulement' kan komen, zowel op het vlak van ontwikkeling als op het vlak van verspreiding. Ik kijk hiervoor naar de goede resultaten die het VAF boekt met Vlaamse film en fictie.

Ik kom dan bij uw tweede vraag. De administraties en kabinetten waren vertegenwoordigd in de stuurgroep van het onderzoek. De aanbevelingen zullen ook verder naar haalbaarheid en effectiviteit worden onderzocht door het VAF, want voor alle duidelijkheid, het VAF was, als betrokken partij, niet betrokken bij de studie. In de komende maanden wordt de nieuwe meerjarige beheers-overeenkomst met het VAF, het Filmfonds/Mediafonds/Gamefonds, voorbereid. In het licht daarvan biedt deze studie interessant materiaal. Er wordt dus zeker nog overleg gepland over de strategische beslissingen die naar aanleiding van deze studie moeten worden genomen.

Tot slot zullen, zoals ik al heb gezegd, collega-minister Sven Gatz en ikzelf op basis van de evaluatie beslissen welke structurele en andere maatregelen we

kunnen nemen om het Gamefonds te optimaliseren. Te gepaste tijde zullen de maatregelen aan de Vlaamse Regering worden voorgelegd. Voor het werkingsjaar 2017 is er continuïteit, en vanaf 2018 zal de nieuwe beheersovereenkomst met het VAF met een aantal nieuwe accenten in werking treden.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Dank voor uw antwoord, minister. We weten nu dat een doordacht gebruik van technologie in de klas een versterking kan zijn voor de kwaliteitsvolle lestechnieken die we vandaag in het onderwijs wel mogen verwachten. U hebt op al mijn vragen een zeer uitvoerig antwoord gegeven. Zeker voor 2017 is de continuïteit gegarandeerd. Dat er nog elementen van kortsluiting zijn over aanvragen, ontwikkelaars, uitgevers en dergelijk, weet u ook en er wordt een oplossing gezocht.

Ik kijk samen met u uit naar de nieuwe beheersovereenkomst voor 2018 en neem aan dat elementen die nu als tekorten of storend worden ervaren, daarin een antwoord krijgen. Ik dank u voor uw antwoord, want al mijn vragen zijn beantwoord.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.